

અવહર-મેહરીલ

કવિ-વાની

પરસ્તાર

Regd. No. 57
જાહેર

જાપાની પ્રસિદ્ધ કરનાર :-

શુકનોલર મણીલાલ ભાઈશંકર વ્યાસ
જેઠમપુરા, આમલીશેરી - ગુજરાત.

દશ આના

COPY RIGHT BY C. M. SHAH

વાંચો. વાંચો. અદ્ભુત ડીટેક્ટીવ નવલકથા

પોલીશને ત્રાણ ત્રાણ પોકરાવનાર બદમાશનો બાહશ

 અઠંગ ઉઠાવગીર

અથવા

ચાલાક ચોર.

એ નામની જોરાવર પ્લોટની તદ્દન નવિન ડિટેક્ટીવ વાર્તા બહાનું ૧૩૦ છે. વાર્તા એટલી બધી અનન્યબી ભરી છે કે નેમ વાર વાચવા લીધા પછી પુરી કર્યા સીવાય હાથમાથી મૂકવા ગમશે નહિ. વાર્તામાં આ અદ્ભુત ચાલાક ચોર પોલીશને ચેતારી ચોરી કરવાની શરૂઆત કરે છે. પોલીશ પાછળ પડે છે. પકડવા જતા જતે પોલીશ ચોર તરીકે પકડાય છે છેટિ લાચર થઈ પ્રખ્યાત ડિટેક્ટીવ રોબર્ટ બ્લેકની મદદ લે છે, ડિટેક્ટીવ બ્લેકની સાથે પણ એ ચાલાક ચોર હરીફાઈના ક્ષેત્રમાં ઉતરે છે—જાહેર લીલામજાનામાંથી કેટલાકો માણસ સમક્ષ કોમની દાગીનાની ચોરીઆ કરી ડિટેક્ટીવને બિવક બતાવે છે. પોલીશ ઈન્સ્પેક્ટરના ગજવર્ગમાંની થીચાળ દેખી આંખમાં નાંખી તફાવી લેય છે. છેલ્લે ડિટેક્ટીવને થોડા ડિટેક્ટીવને બાંધી આ પમાડી શાહુકારની માફ પસાયનમ થઈ જાય છે. ડિટેક્ટીવ તેને પકડવા છે. પણ તેના હાથમાં ન આવતાં ઉલટા ડિટેક્ટીવને બિવક બતાવી હથેલી આંધ બતાવી અલોપ થઈ જાય છે વીજેરે ભેટી અને આશ્ચર્યજનક બીના ધમાચકડીથી આખી બુક ભરપૂર છે, કોમત ફક્ત આર આના પોસ્ટર જુદું

મળવાનું ટેકાણું:—

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર.

૬૦ રાણીતળાવ—મુરત.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૫૩૪ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ઝવેરર મહેતા

વિષય દર્શક : ૪૪૬૮

II 1926 22/4/26

જોગીકા બરન. ”

—ચાર—બયત:—

ગઝલે-રહમતજાન, અજમેર—

જોગીકા બરન હમને સીયા ધારકી ખાતીર,
મસજીદમેં અને મુલ્લાં તો મંદરમેં પુંજરી,
દરગાહોં મેં સમ્મનદલ નશીબન કે ગુમ્જરી;
કયા કયા ન કીયા મયને તેરે દીદારકી ખાતીર.—જોગીકા.

પંડીત બી જશ્વરદા બી શેયાને બી છુલાએ,
સવારે સનાસો કો બી દીન અપને દીખાએ;
હર અમીલો કામીલ સે વજીં બી પડાએ,
કયા કયા ન જતન કર ચુકા દીદારકી ખાતીર.—જોગીકા.

મજનું કી તરહ ફિરતા હું આવાર હસા ખન ખન,
ઘશ આતશે હીજરોં મેં જલા જતા હે તન મન;
ઉસ છુત કી મોહખ્ખતમે ખના શીકલે બરહમન,
મોખુદ રંગે હય મરી જુત્તારકી ખાતીર.—જોગીકા.

ના કુચ્છ મેં પાયા ન ઉસે યાગે અઘર મેં,
કચાએમેં બી દુંદા ઉસે કાશકિ મકાં મેં;
મસજીદ મં મીલા ઓર ન મીલા કુએ છુતામેં,
હર દર મંચ ફિરા અપને ખરીદદારકી ખાતીર.—જોગીકા.

મુદદત સે દીલો જાસે હું મંચ શયદા તુમ્હારા,
લીલાહ છુઆ આતશે હીજરોં કો શરારા;
બેચેન હુવા જતા હું દીદારકી ખાતીર.—જોગીકા.

ઝવહરે મહેફીલ :

યાની

❀ પરસ્તાને ગૌહર ❀

નઈ, ગઝલ—“મેરે મૈલા બુલાલો મદીને મુઝે.”
 મેરે મૈલા બુલાલો મદીને મુઝે, ગમે હીજ તો દેગા ન જીનેમુઝે.
 કાફલે વાલે સખ ગઝે, મંચ હાથ મલતા રહે ગયા,
 જીન તડપતી રહે ગઈ—ઝોર દીલ મચલતા રહે ગયા;
 લીયા સાથ ન અપને કીસીને મુઝે, મેરે મૈલા બુલાલો મદીને મુઝે.—૧
 દેખીએ કીસ્મત મે લીખી હૈ જ્યારત યા નહીં,
 દેખીએ રોઝે પે હજરત. બુલાને હેં યા નહિં;
 ચોંઢી સોચ હૈં બારા મદીને મુઝે, મેરે મૈલા બુલાલો મદીને મુઝે.—૨
 અય અજલ મત જીન લે, રહે, જીન બહોત મસ્કીલમેં હૈ,
 જીન દું રોઝે પે રહે, અરમાન મેરે દીલમેં હૈ;
 કાઈ દીન અબી ઔર દેજીને મુઝે, મેરે મૈલા બુલાલો મદીને મુઝે.—૩
 હીંદસે યા સાકીએ કૌસર બુલા લીજે મુઝે,
 એકે પ્યાલા આપે જમજમ કા પીલા દીજે મુઝે;
 પડે હીજમેં પીને ન આંસુ મુઝે, મેરે મૈલા બુલાલો મદીને મુઝે.—૪

(૪)

યા મોહમદ મુસ્તફા તક્સીન તો કીજે મેરી,
આતીશે કુરકત મે જલતા હું, ખબર લીજે મેરી;
લગ ગએ મૌતકે આને પસીને મુઝે, મેરે મૌલા ખુલાલો મદીને મુઝે.—૫
શીકરે દુન્યા સેંકડો હંચ, એક હશરતે દીદાર હૈ,
મય મુસાશીર હું અફેલા તેરી મદદ દરકાર હૈ;
કાઈ રાહમેં લુટે ન છીને મુઝે, મેરે મૌલા ખુલાલો મદીને મુઝે.—૬
માર ડાલા ધસિ વતન ને, ઓર દિલ્લસ્તાન ને,
મુદલસી ને બેકસીને શૌકને અરમાન ને;
દીએ રંબે રંબે સબીને મુઝે, મેરે મૌલા ખુલાલો મદીને મુઝે.—૭
આરમા થામે જમીન પકડે વતન રોકા કરે,
મંચ ન હયરંગા હયરંગા કાઈ ચીખા કરે;
કીયા યાદ હૈ મેરે નખીને મુઝે, મેરે મૌલા ખુલાલો મદીને મુઝે.—૮
અરકે હસરત રાત દીન આંખોસે મંચ બરસાઉંગા;
તુર ઈન્શા અલ્લાહ આંખોસે મંચ મદીને જલઉંગા;
ચેહી જલેગે લેકે સરીને મુઝે, મેરે મૌલા ખુલાલો મદીને મુઝે.—૯
ગઝલે-નાઅત. તજે-કબાલી—

તવહીદકા ડંકા આલમમેં બજવા દીયા કમલીવાલેને.
કુલ લાએલાહા ઇલ્લાહલાહ, ફરમાદીયા કમલીવાલેને.
જબ ચહરએ અનવર કમલીસે, ચમકાદીયા કમલીવાલેને.
લધૌર ઘટામે સુરજકો, શરમાદીયા કમલીવાલેને.
દિલ એસે રંગીલેકે સદકે જાં, ઓર એસે હરીલેકે કુરખાં,
હટ કરકે ખુલાસે ઉમ્મતકો, બખ્શા દીયા કમલીવાલેને.
બનબનકે ગયે મેહરાજકી રાજ વલ્લેલકી છપલી ઉસપે ગઝલ,
જન્મતકો હુરે! ગીલમાં કો. તલપા દીયા કમલીવાલેને.

(૫)

જુલફોંકી મહકને મરત કીયા, ચિતવનકી ઝલકને દીલ છીના,
હર તરહકી બાંકી અદાઓસે, હુટવા દીયા કમલીવાલેને.
પીપી કે પ્યાલે કૌસરકે, હુંટીંગે મઝે જી ભરભરકે,
મિના આતેના કલકોસર, ફરમા દીયા કમલીવાલેને.
વોહ કમલી અજબ લાકીમતથી, કીસ નાઝસે હકને સરપે ધરી,
સખ ઝરકે દો શાલે વાલોકો, શરમા દીયા કમલીવાલેને.
જબ હકકી તરફસે ઉમ્મતકો, મેરાજકી શખ ધનિઆમ મીલા,
ખુશહોઠે દામન કમલીકા, ફેલાદીયા કમલીવાલેને,
ખુશકી તેરી પેદા કરદી હરશખ હરી પેદા કરદી,
મહી બાગે જહાંમે રહમતકા ખરસા દીયા કમલીવાલેને.
ગઝે અર્શપે કુબ હુઆ હાંસીલ, અહલાહસે જાકે હુએ વાસીલ,
કયા જાને ખુદાકો જાકર કયા સમજા દીયા કમલીવાલેને.
ઇસ્લામ મીલા, ઈમાન મીલા, પઢતેકે લીઝે કુરઆન મીલા,
જુદતકો જો કુછ દીલવાનાથા, દીલવાદીયા કમલીવાલેને.

ગઝલે-જહીલ, તજે-કન્વાલી—

જો દીલકો ખો ચુકે હંચ, વોહ દીલકો હુંદતે હંચ,
હર દીલસે તંગ હોકર, કાતીલ કો હુંદતે હંચ.
કયા ધુન હંચ જુસતજુકી, ચે બી ખખર નહી હંચ,
દીલખરકો હુંદત હંચ-યા દીલકો હુંદતે હંચ.
રાહે-તલખમે એસા વા રહતા કોન હોગા,
મનઝીલપે હમ પોચેકે મનઝીલકો હુંદતે હંચ.
કાટે નહિ જો કટત, કુરકતમે દીન હમારે,
ખ-જરકી જુસતજુમે કાતીલકો હુંદતે હંચ.
જો જખમ દે ચુકે હંચ, જી લેનકા હંચ કારી,

(૬)

અબ કીસ લીઝે વોહ અપને કાતીલકો હુંદતે હય,
 તુમને ને આપને રૂખસે પદા ઉઠા દીયા હય,
 તારે ફલકપે માહે, કામીલકો હુંદતે હય.
 અહીરે ઇશક લયલા-મજનુકે બનમે અબતક,
 ઉઠતે હય ને બગોલે મહમીલકો હુંદતે હય.
 બે તીરે બે કમાંકે ને દીલ શીકાર કરલે,
 હમ તો “જલીલ” ઝેસે, કાતીલકો હુંદતે હય.

બઝલે-આશીક-તજે-કવાલી.

મુસકુરાતે જતે હેં કુછ મુંહસે ફરમાનેકે બાદ,
 બીજલીયાં ચમકા રહે હેં કુલ બરસાનેકે બાદ.
 કૌન હોતા હે દીલે અફસુરદાકા પુરસાને હાલ,
ફૂલકી ખુશબુલી ઉડજતી હે મુરઝાનેકે બાદ.
 કબરમેં ક્યા ક્યાં ફરીશતોંકા થા અરમાને સવાલ,
 કુછ ન પુછા મુજસે તેરા નામ બતલાનેકે બાદ.
 ફૂલ ચદાયેંગે લહલહ પર જનસે ચે ઉમ્મીદ થી.
 બોલી પત્થર રખ ગઝે **સીનેપે** દફનાનેકે બાદ.
 ઉમર બરમેં દોહી ઘડીયાં મુઝપે ગુજરી હે કંઈ,
આપકે આનેસે પહેલે અપકે જાનેકે બાદ,
 તું દીયે જા સાકીયા પયમાના પયમાનેકે બાદ.
 બાત મતલબકી કહુંગા હોશમેં આનેકે બાદ.
 સુખરૂ હોતા હે ઇનસાન આફતે સેહનકે બાદ,
 રંગલાતી હે હીના પત્થરપે પીસગનેકે બાદ.
 જો જલાતા હે કીસીકા ખુદ વો જલતા હે જરૂર,
 શમઆબી જલતી રહી પરવાના જલ જાનેકે બાદ.

(૭)

ક્યા શરાખે તાખને પસતીસે પાયા હે ઉરજ,
સર ચળી હે હલકશે નીચે ઉતર જનનાંકે બાદ.
કેસી આંખે ફેરસી મતલબ નીકલ જાનેકે બાદ.
ઉમર આંધી આ ગઇ પર હે અબી નખરે વોહી,
બલ ન રસરીકા ગયા અફસોસ જલ જાનેકે બાદ.
હીલાસાઝી કહેતીહે ઉનકા કે બસ વો આયુકે,
મેંહદી ક્યા બેઠેંગે ફવરન બુલ્ક મુલ જાનેકે બાદ.
ઉમર હર ઉનકા તો મેરી શિક્કસે નફરત રહી,
અબ વો ચહેરે દેખતે હેં દમ નીકલ જાનેકે બાદ.
યાદ આઈગી વફાએ તુમકો મેરી દેખતા,
કદર હોગી તુમકો મેરી-મેરે મર જાનેકે બાદ.
આવ મીલ જાવ ગલે આશીકશે ક્યા તકરાર હે,
સુલેહબી હો જાતી હે, આપસંમે ચલ આનેકે બાદ.

ગઝલે-મુઝતર-કબાલી—

મીલનાયા તો મીલ જાતે, બીસ નુરે મુજરદસે,
ક્યું જાકે ચલે આએ, દરબારે **મોહમદસે.**
અહ્વાહકે પદ્મેમેં, વેહદતકે સીવા ક્યા હય,
જો કુછ હમેં લેના હય, વો લેલેંગે **મોહમદસે.**
રોઝે મે **મોહમદકે** મેને બ ખુશ દેખા,
અહ્વાહકી આવાઝે આઈ ઉસી ગુમખંદસે,
હીહાહ મેરી તુરબતસે-ચુપ ચાપ ચલે જાવો,
ગર તુમને મુજે છોડા, કેહ દુંગા મે **મોહમદસે.**
અય બાદે સખા તુરબત, મોહતાજે મુરમ્મત હય,
મીટી મુજે થોડીસી, લાદે દરે આહમદસે.

(૮)

હ્યું ઝીકર ખુદા છેડા, અય મુનકરો તુરખતપર,
કુછ ખાત ન કરનેદી, તસવીરે મોહમદસે.
મુઝતર મુજે તોખાકી, જસ વકતકે યાદ આઈ,
નીકલા મય જગર થામે, દુટે હુવે મરકદસે.

ગઝલે-અકબર. તર્જે-કબાલી.

ખુમહેં દરખ્ત રોઝમે વાલે કે સામને,
મજતું ખડા હૈ ખૈમએ, લૈલા કે સામને.
એક એક કો બખ્શવાએગેં મેહશરમેં હકસે વો,
ચુસુકેકીબન પડી હૈ—કુલેખા કે સામને.
જલવે કે દેખને કે લીયે બી તો કોઈ હો.
મુહસે નકાબ ઉલટ દીયા મુસકે સામને.
કમશા મુકામ કાફલેવાલે . ચલે ચલો,
ઠેરેગે ચલકે ઉસ સહેવાલા કે સામને.
જસ મુરેદકો ન હઝરતે ઇસા જલા સફે,
લે આઓ ઉસકા મેરે મોલાકે સામને.
કહે દીજયો સખી મેરી હાલત ઝરા ઝરા,
જના હો ગર તેરા-મેરે આકા કે સામને.
શીર વો કરમ કરેં ન કરે ઈખતીયાર હો.
હાં અકબર તું ચરઝ કરતો ઝરા જાકે સામને.

ગઝલે-જલીલ-કબાલી—

તલવાર ખીચકે પંજમે કાતીલમે રેહ ગઇ,
ખીસખીલકી આરઝુ દીલે ખીસખીલમે રેહ ગઇ.
ઝોંકા જબ આ ગયા કોઇ મઝનુકી આહકા,
લયકા તળપકે પરદએ, મેહમીલ મેં રેહ ગઇ.

(૯)

શીરતી રહી નીગાહમેં તસવીર ચારકી,
આખીર ઉતરકે આખસે, વેા દીલમેં રેહ ગઈ.
કાતીલકા લાય-લાય, રૂકાબી તો કય રૂકા—
થોડીસી જાન જાત તને, ખીસમીલ મેં રેહ ગઈ.
અય તેગે નાઝ ખતિનાબી તેજી ન આહીએ,
દીવારકી હવસ દીલે ખીસમીલ મેં રેહ ગઈ.
ખંજર ઈધર ખીચા-ઉધર આહે ખીચી મગર,
થોડીસી ચલકે ખીસમીલ વ કાતીલ મેં રેહ ગઈ.
ચલતી હે તેગે નાઝ-મઝે લુંટલો “જલીલ”
કહેના ન શીર કબી કે હવસ દીલમેં રેહ ગઈ.

દીલકે ટુકડે:— —:ગઝલે મુન્શી:—

ઉફ નઈ સોઝી તેરી મલમલ કે ટુકડે કર દીએ,
જામ ગયા પહેલુસે મેરે દીલકે ટુકડે કર દીએ.
ચલ સકા રાહે મહોબત મે ન તેરી દો કદમ,
નાતવાની ને મેરી મંઝીલ કે ટુકડે કર દીએ.
ગયર કે દીલમે ખનાકર અપના ઘર અચ્છા કીયા,
ખે-વફા તુને હમારે દીલકે ટુકડે કર દીએ.
કયસ કી વહેસત ને કીયા તુજ પર અસર,
લયલા એ મહેમીલ નસી-મહેમીલકે ટુકડે કર દીએ.
ઇસતરા ઝીડકા સવાલે વસ્લ પર જાને જહાં,
તુમને “મુનશી” કે દીલે સાયલ કે ટુકડે કર દીએ.

(૧૦)

ગઝલે-અકબર.

—:□:—

બેશક ખુદાકા ઘર હે તેરે ઘરકે સામને,
જન્નતકા દર ખુલા હે તેરે દરેકે સામને.
એક એકકો અજ્ઞવાઈગે મેહશરમેં હક્સે વોહ,
ચુસુકકી બન પડેગી **હુલેખાંકે** સામને.
કેહ—દીજ્યો સખા મેરી હાલત જરા જરા.
બના હો જબ તેરા મેરે **આકાંકે** સામને,
કરબલમેં કટ—ગયે હે વોહ ઉમ્મતકે વારતે,
સર રખ—દીયા હુસેનને **ખંજરકે** સામને.
ગર વોહ કરમ કરે ન કરે ઇખત્યાર હે,
અકબર અબ અર્જ કર તુ જરા બાંકે સામને.

ગઝલે-તજજમુલ, તર્જે-કબાલી.—

કોનસે દીલમેં નહિ રંગ રંગીલા મેરા,
હર નજરમેં હે બસા છેલ છબીલા મેરા,
દાગ ઇસ્કાં કા મીટા દેગા મેરે દામનસે,
રંગે ઇસ્કા મેં ડુબ્યા દેગા રંગીલા મેરા.
હમમેં હોગી મુરીદાકી ન જબતક અખશીશ,
હટને વાલા નહિં મયદાં સે હટીલા મેરા.
અવલીયા ચીસ્ત કે સારે હય બરાતી જસકે,
અશમે બદલુર વોહ ફુલા હે સજલા મેરા.
હક્ક પરસ્તી કા તમાશા નજર આયા સબકો,
આયા **અબમેરમેં** જબ છેલ છબીલા મેરા.
નામ લેવા મંચ તેરા ચૌર હંચ ઘર ઘર મેરે,
મંચ બેહીસથી હું મેરે સાચ કબીલા મેરા.

ગુલરખાને ચમને દહેર હો કુરખાં દીલસે,
 રંગ રૂપ મના દીખાદે જો રંગીલા મેરા.
 દરસે ખવાળ કે મેં ઇનઆમ જો લેકર કે ટાલા,
 ખવાળ વાલોં ને રખખા નામ લટીલા મેરા.
 જય રહા હે નિગેહ ખલકમેં મેં અદ્વાહ અદ્વાહ,
 બસ રહા હે દીલે આલમ મેં રંગીલા મેરા.
 અય “તબજમુલ” દીલો જનનો જગરકા માલી,
 વોહ રંગીલા વોહ છખીલા વો સજલા મેરા.

ગઝલ-હુશેન-તજે-કવાલી—

ફિરોઝ હે ખજલ રૂપે હઝરતકે સામને,
 તુખા હે પરત સરવે નુયુવતકે સામને.
 કહેતા હે કુતરે શાકરો ઉમ્મત ચેહી મુજે,
 ક્યાહે તેરે ગુનાહ મેરી શકુતકે સામને.
 યા રખ જો મેં મર તો-મદીને મેં હી મરે,
 મરકદ બને તો શાહકી તુરખત કે સામને.
 કટકટકે ગીર પડે ચે સરે સર કાશાને દેહરે,
 હઝરતકી ઝરખે તેગે જલાલતકે સામને.
 મહશરમેં આસીયોંસે કહેગા એ ફઝલે હક,
 લે જવ અર્જ શાકરો એ ઉમ્મતકે સામને.
 ઉનકે કરમસે હોં તો હોં લાયક અજબ નહિ,
 કમ બયાં હમ હે જનસે શકાયત કે સામને.
 કમકી ગુનાહો બલા કહો ગુના મેરે,
 હઝરત તુમારે ફલજ લે રહમત કે સામને.
 અદલાહ વોબી દીન મુજે હાંસીલ કરે હુસેન.
 ખીસતર જમાઉ મે દરે હઝરત કે સામને.

(૧૨)

ગઝલે-લતીફ-મોક્ષીફ. ગુલદસ્તે હાઝા—
 અદ્વાહકી રહેમતસે અલતાફે મોહમદસે,
 ખાલી ન શીરા કાઈ દરગીઝ દરે અહેમદસે.
 અદ્વાહકો પયછના પ્યારે નખી અહેમદસે,
 ઈસલામ ફલા ફુલા ગુલઝરે મોહમદસે.
 હેં શમસો કમર રોશન, દોનો રૂખે અહેમદસે,
 હેરોનહે દો-આલમ ઉસ નુરે મુન્નર—રદસે.
 તું મુન્નકો શખા લેચલ એહસાન બડા હોગા,
 ખાલી નહી આઈગા જાકર દરે અહેમદસે.
 અદ્વાહકો બન્દા હું મે ઉમ્મતે અહેમદ હું,
 કહેતા હુવા ઉઠુંગા મયશરૂમે—યે—મક્રદશી.
 ઉમ્મતકો તેરી બખ્સા મેહબુબ મેરે પ્યારે,
 મેરાજકી શખ ખાલીક, કહેતા થા મોહમદસે.
 સીનેમે મોહમદકી તસવીર નુમાયાં હે,
 મીલતા હુઆ યે દીલ હે ઉસ નુરકે ગુમદસે.
 મહેબુબે ખુદા તુહે મલુબે ખુદા તુહે,
 હે શાને ખુદા જાહેર પ્યારે તેરે ગુમદસે.
 મરકદલી લતીફ અપના બનજાએ મદીનેમેં,
 કયું જાંક ચલે આઝેં દરબારે મોહમદસે.

નઈ-કબ્વાલી તજે-ગઝલ—

મે "ખુદી" અયસી બઝલી ફુજ ઉનકે જાનેકે બાદ,
 ચાની આયા હોશબી તો મોત આ જાનેકે બાદ.
 ખંદા જન હોતે હેં વો પહેલુસુ ઉઠ જાનેકે બાદ.
 દેખીએ ક્યા ગુલખીલે ઈસ ફુલબરસાનેકે બાદ.

ચાએ નાકામીન લુટદહમ કલામી કુછ મીસા,
 બનગએ વો ખુત સરાપા મેરે આબનેકે બાદ.
 અયફલક અચ્છા નહિ ये रोजका जुबमो सीतम,
 शीरसीतम दायेगा कीसपर मेरे मरनेके बाद.
 कीसको ખતવાઉં શમે ગમકો નથા મેરા રશીક,
 હોસબી જાતે રહથે આપકે જાનેકે બાદ.
 દોઝતે દીદારસે યું સાદહો જાતે હય હમ,
 જેસે ખુશ હોતા હય કોઈ માલો ઝરપાનેકે બાદ.
 બાદે મજનું રંગ દીખવાએ ન કયું બેહશત મેરી,
 એક દીવાના હુવા કરતા હય દીવાનેકે બાદ.
 કીદગીમેં જીશ કદર આહો કરો જુલમો સીતમ,
 યાદ આઉંગા મગરમે—તુમકો મરજાનેકે બાદ.
 દીનતો જયું તું કરકે કટ જાતા હય હીજએ યારમે,
 સરપે આતી હય કયામત, શામ હો જાનેકે બાદ.

નઈ-કબ્વાલી—

કાલુ બલામે મૈ ફસગઈરે; અલીફ-લામ ઝોર મીમકા પરદા—
 પરદા હટા કર સામને આગ, દીલમેં અદાએ ઉતર ગઈરે—કાલુ
 જલદ ખુલાવો શાહે મદીના ધૂરકતમેં તેરી મુશકીલ હૈ જાના
 હીંદમેં આકે મૈ લૂટ લઈરે—કાલુ બલામેં મૈ ફસ ગઈરે
 ફક્રકો તું ઈસલામ મેં લાયા, શરખતે વસલકા જામ પીલાયા
 નામે મોહમદી દીલકા લાયા, ઐસે પીયાપે મે મર ગઈરે—કાલુ
 ઈન્ના આતએના કલકોસર, ફસલે લેરખએકા વનહર કેહેકર
 ઈન્ના શાનએકા હોવલ અખતર, કુલ હુંવલ્લા પે મૈ મીટ ગઈ રે—કાલુ

ગઝલ-મુસ્તફા તજે-કબાલી—

અશર નુરે રખ્સુલ—હિલા બનકે આયા,
 નયે રંગસે જન—ખજ બનકે આયા.
 બને અખીયા અવલીયા સખ ખરાતી,
 જો દુલ્હા હખીયે ખુદા બનકે આયા.
 કહીં લાલા વ ગુલ કહીં ચાંદ સુરજ,
 તજલ્લાયે અરજો સમા બનકે આયા.
 અગર લહેર આઈ બને શકલે ગૌહર,
 જો મૌજ આ—ગઈ ખુલખુલા બનકે આયા.
 કહીં અવલીયા બનકે શાને દીખાઈ,
 કહીં આશીકે મુખતીલા બનકે આયા.
 કહીં શકલે ઈસા, કહીં શકલે મુસા,
 કહીં યુસુફ દીલ-રંખા બનકે આયા.
 બહોત ગુલ ખીલે ઇસ જલ્દામેં વ લેફીન,
 બહાર આઈ જખ મુસ્તફા બનકે આયા.

નંદ, ગઝલ—રાગ, પીલુ, ગઝલ—

લગા હયે દીલ પ્યારેસે નીલાવોગે તો ક્યા હોગા,
 હમારે કલખમેં પ્યારે સદા રહેગે તો ક્યા હોગા.—લગા.
 હમીકો ચાહ મીલનેકી મીલાવોગે તો ક્યા હોગા (૨)
 હુસ્ન ચશમોંકે પ્યાલે જર પીલાવોગે તો ક્યા હોગા.
 જરા દીદાર તુમ અપનાં દીખાવોગે તો ક્યા હોગા,
 હમ મરતે હય તેરે ગમમેં જુલાવોગે તો ક્યા હોગા.—લગા.
 અજબ દીદાર રોશન હયે છીપાવોગે તો ક્યા હોગા,
 ચમન ખીચ આન-કર મુખડા દીખાવોગે તો ક્યા હોગા.—લગા.

નઈ-મઝલ—

—:□:—

મેરે કાલી કમલીયા વાલે નખી, મુજે દામે બલાસે બચાલો નખી.
 બદલે રક્ષકાર હું ઉમ્મત મે કહેલાતા હુ મે,
 કીસમત મે યે તહેરીર હેકે કોકરે ખાતા હુ મે.
 મુજે રોઝેએ અપને છુપાલો નખી, મેરે કાલી કમલીયા વાલે નખી.
 અપતો ફતીયા કે મઝાલીમસે બહોત રજુર હુ,
 અપસો અમરત સે મેરે મૌલામે કોસો દુર હુ.
 મુજે હર એક બલાસે બચાલો નખી, મેરે કાલી કમલીયા વાલે નખી.
 કોનહે મેરા, બઝુઝ હઝરત કે યા ખયરુલ અસર,
 જો કે એસે વખતે બદ મે આક લે મેરી ખખર.
 મુજે હામનમે અપને છુપાલો નખી, મેરે કાલી કમલીયા વાલે નખી.
 ખુશ નહી આતી હે મુઝકો હીદકો આબો હવા,
 આપકે રોઝે કો દેખુ હે યેહી હરદમ દુઆ.
 હે તમન્ના મદીને છુપાલો નખી, મેરે કાલી કમલીયા વાલે નખી.
 રોઝેએ વાલા ન દેખા જસ બસર ને એક ખાર,
 જાંઘી ઉસકી અપસ હે હયફ હે આલી વીકાર.
 મેરી હસરત તો દીવકી નીકાલો નખી, મેરે કાલી કમલીયા વાલે નખી.

નઈ-મઝલ—

—:□:—

દરે મુસ્તફા સંગે યુસા નહીં હે, યહાં રખમે અરનીકા ઝગડા નહીં હે.
 વોહેકોન જો તુજપે શયદા નહીં હે, કીસે તેરી નજરોને મારા નહીં હે.
 રૂકે થે તો પરદેસે આવાઝ આઈ, તું પરદેમે આ તુઝસે ખરદા નહીં હે.
 છુપાઓન-ચેહરેકો ખુરકેસે સાહબ, અબીહમને દીલ-ખરડા દેખા નહીં હે.
 ચલો વાદીઓ ધરકમે પાઉં રખના, યે વોહ જગલ હે જસમે કાંટા નહીં હે.
 કહા જોસમે આકે હઝરતસે હકને, દુજો તેરા નહીં હે વોહ મેરા નહીં હે.

મઝલ-સુરહસતે-વઝીરનન.—કાનપુરી—

આહીસ્તા બર્ગે શુલ બફીશાં બર મઝાર મા,
પસ નાબુક અસ્ત શીશયે દીલ દર કીનારમા.—પસ૦ ૧

એક દીન ને બહેરે કાતહા તુરબતપે મેં ગયા,
કુલોંકી ચાદરે મેં ચડાતા થા નનખન.
થી ચન્દ કષ્ષ વોહવે બુબુરગોંકી ને જદીદ,
એક કષ્ષ પર બખ-તે પરેશાં થા ચે લીખા.

આહીસ્તા બર્ગે શુલ બફીશાં બર મઝાર મા.—પસ૦ ૨

બાલાગે કષ્ષે એક દરખ્તસે ગુલામ થા,
સરબસ જમેં ન રખતા થા હમસર વોહ દુસરા.
જખ કુલ હિસ દરખ્તસે તુરબતપે ગીરતે થા,
તખ અંદરને કષ્ષસે આતીયી ચેહ સદા.

આહીસ્તા બર્ગે શુલ બફીશાં બર મઝાર મા.—પસ૦ ૩

યહે બારબાર દેખ તઅનબુખ મુજે હુવા,
આશીદગાને કષ્ષસે પુછા ને માગરા.
ચેહ કાનસે બુબુર્ગ હેં કયા ઇનકા નામ થા,
આતી હેં જનકી કષ્ષસે હરવકત ચેહ સદા.

આહીસ્તા બર્ગે શુલ બફીશાં બર મઝાર મા.—પસ૦ ૪

માઅલુમ ચેહ હુવા કે વોહ ચે આશીક હઝી,
તા જસ્ત વસ્લે યાર મયસર હુવક નહીં.
મરનેકે બાદ કષ્ષપર આયા ને મેહબબી,
જખ બર્ગે શુલ ચડાયા તો અવાજ ચેહ સુની.

આહીસ્તા બર્ગે શુલ બફીશાં બર મઝાર મા.—પસ૦ ૫

(૧૭)

કન્વાલી—રાગ-ગોડી—

ઝુલમ કરના છોડ દે ઝાલીમ ખુદા કે વાસ્તે,
 શોક જનક હયક હરકત નીરવા અહલે વફા કે વાસ્તે.—ઝુલમ•
 કાટ કર ઝોરો કી ગરફત ખેરે અપની માંગતા, (૨)
 દે જગા ધનસાફ કો દીલમે ખુદા કે વાસ્તે.—ઝુલમ•
 કર લલા હોગા લલા નેકીકા બહલા નેક હયે (૨)
 ખ્વાંમખાં મુઝરીમ ક્યો ખતતા સજા કે વાસ્તે.—ઝુલમ•
 નઈ-ગઝેલ:-મેરા નન્નાસા દીલ:-તજે કન્વાલી,
 જાનિ ઇતિના ન હમકો સતાયા કરો.
 કલી ભુલેસે તશરીફ લાયા કરો,
 હુસ્ન તેરા અયે સનમ આખીર ફના હો જાએગા.
 જીસ પર તેરા નાઝ હય સળ ખાકમે મીલ જાએગા,
 પ્યારી જોખનપે મત ઇતરાયા કરો.
 મયં અલી કમસીન હું દીલદારીકો કીયા જાનુ,
 મેરા નન્નાસા કલેજ હય મયગમખ્વારીકો કીયા જાનુ.
 મેરા નન્નાસા દીલ ન દુખાયા કરો,
 એક બોસેકી અગર હીમ્મત હો તો દે દીજીયે હુઝુર,
 બાદશાહી હુસ્નકી ખયેરાત કરના હયે જુરર,
 હુસ્ને દવલત સે કુચ્છ તો લુટાયા કરો.
 સીફ બોસા મુનકે બીગટે ઓર યું કેહને લગે,
 ખયરાત લી દેના હયે તો ફીર કીયા તુમ્હે દેને લગે,

(૧૮)

અયેસા બાતેં ન હમસે બનાયા કરો.
જરા જરામે બીગડતે હંચ રૂઠે જાતે હંચ,
હમેં રૂલાતે હંચ અગયારકો હસાતે હંચ,
જરા હીલમેં તો તુમ શરમાયા કરો.
હમેં તો રૂઠોગે અએ જા તુમ્હે મનાયેગે,
સીતમ જે હમપે કરોગે વોહ સખ ઉઠાયેગે,
મેરે પેહલુમેં ગર તુંમ આયા કરો.
હમારે ઇશકમેં જે મોત મારે જાવોગે,
લહદમેં જાકે ભી આરામ તુમ ન પાવોગો,
મેરે કુચેમેં મત તુમ આયા કરો.

નર્ધ-ગંઝલ-સુખમ્મસ—

કયા કયા કહા ન ફેાજે	સીતમગર કે સામને,
કુછભી ન સમજે દીનકો	ખાંનજર કે સામને.
નકશા ખીચયા ઉસ દીલે	મુજતર કે સામને,
અદા જે લડને આયે થે	લશકર કે સામને.
કીસ મુંહસે જાએગે વો	પયમખર કે સામને—કયા.
મહેમાં બુલાકે દશતમેં	હકે નખીકા હેફ,
કીન કીન મુસીબતોમેં	ફસાયા અલીકો હેફ.
તક્લીફ કીસ તરાસે દી	આલે નખીકો હેફ,
પાની ન પીને દેતે થે	ઃછખને અલીકા હેફ.
ઝોર આપ-પાની પીતેથે	બરબર કે સામને—કયા.

(૧૯)

ભાંજો ભત્તીજો કલ્લ હુએ ઉત્તકે ખરમલા,
 જુઝ શુકર હકકે ઝોર ન થા કોઈભી ગીલા.
 કમળો કો ચુમ ચુમતે ફેલતીથી ચેહ કઝા,
 ક્યા કદના હય શુજઅતે ઇખતે અલીકી વા.
 યુ સરજુક તો દે કોઈ ખંજર કે સામને—ક્યાં
 જયનખ પુકારી ખયમેમેં અય ભાઈ મય શીદા,
 કયોં ધુપમેં ખડે હો ચલે આવ યાં ઝરા.
 સુનતે થે જળકે જયનખે મગમુમકી સદા,
 શાહ કહેતે થે દીખાકે લહુ રૂયે પાકકા.
 જાવેગે યુંહી દાવરે મેહશર કે સામને—ક્યાં

નર્થ ગઝલ-તર્જ-કબાલી-“શાને ખુદા.”

મુઝે અપના જલ્વા દિખાં કમલી વાલે,
 તું ફુરકતકા નકશા મિટા કમલી વાલે.
 લગી દાલકી મેરી જુઝા કમલી વાલે,
 મુઝે જામે વહાલ પિલા કમલી વાલે.
 મંચ હકતા ગયા હિન્દમેં રહેતે રહેતે,
 મુઝે દરપે અપને જુલા કમલી વાલે.
 સમજલું કે દોનો જહાંમીલ ગયે હંચ અગર તું મુઝે મીલા હય,
 હંચ ગરદિસમેં શમ્શો કમર આસમાં પર,
 ન તુઝસા મિલા કોઈ દુસરા કમલી વાલે.
 હય કાકુલ કમર એક અદના કરામત,
 તેરી અય મેરે દિલરૂખા કમલી વાલે.
 મલીનેમ પલકાંસે જાંઝમ કમલી વાલે.
 હય અરમાં દિલી રૂઝ પીઆ કમલી વાલે,

(૨૦)

મંચ ખાદિમ તું આકા મંચ બન્યા તું મૌલા;
મય કુરખાન તુમપર સદા કમલી વાલે.
અહદ જાતમે તેરી પિન્હાં હય પ્યારે,
ન અહમદ-અહદસે જુદા કમલી વાલે.
કીઆ હકને પયદા જહાં તેરી ખાતિર,
તું હય સલેદુલ અખીયા કમલી વાલે.
રિયાજહિજમે અખ તેરે જાં ખલખ હય,
મદીનેમેં જલ્લી જુદા કમલી વાલે.

નઈ ગઝલ—કબાલી—

જુલયા ચે ફરિસ્તોમેં શાહે મદની આયા,
અહ્લાહસે મિલનેકા નખિયોંકા નખી આયા.
કોહતુર હુવા રોશન એહમદ કી તજલ્લીસે,
મુસાફી ઝયાંપર જખ રખમે અરની આયા.
મુહે કુદરા ઝલાલતકા દુનિયાં મેં હુવા કાલા,
જખ ચખેં તુજુવત પર માહેમદની આયા.
પેહચાન કે હઝરતકો કેહદુંગા ચે મેહશર મેં,
સખરાઝ હુવે અફસા ઇસ લુલ લુલૈયાં કે.
ઉસ્તાદે અજલ બનકર તુરે ચઝલી આયા,
અય તિશનાલખો દોડો કવસરકા ધની આયા.
મનસખ હુવે સ્પરે દુનિયાકે કુતખ ખાને.
કુરઆનકો લે લેકર-જખ ઉમ્મી લખ્મી આયા.
પોંહયા જો મેં જન્નતમે મિરઝા તો નિદા આઈ,
તાઝીમકો સખ ઉઠો મદદાહે નખી આયા.

(૨૧)

નઈ-ગઝલ—તર્જો-કન્વાલી—

જાની જોખનપે મત ઇતરાયા કરો, કબી ખોડે-ખુદા ભીતો લાયા કરો.

બચરસે ઇસ દરજ ઉલ્લટ દીલરૂમા અછછી નહી,

માન જાઓ આશીકો કી ખદ દુઆ અછછી નહી;

અપને આશીક કો યુ' ન જલાયા કરો.—જાની.

કયુ' હવાઇ ઉડ રહી હય રૂએ રાશન પર તેર,

મય ન તડપુ'મા જો છીટે આંખે દામન પર તેર.

જરા અચકે ખંજર ચલાયા કરો.—જાની.

સામને આતે હો મેરે ડાલકર મુંહ પર નકાખ,

બચરસે પરદા નહી કીસ વારતે આલી જતાખ.

દેખો આશીકકા દીલ ન દુખાયા કરો.—જાની.

ખાત કહેતા હું અગર માનો ઇસે અય મહેરમા,

એક તુમહો નાઝુકઝમા ઓર ફીર તુમ નવ જવાન.

કંહી સખકો એકેલે ન જયા કરો.—જાની.

આશીકોકી લાગ હોતી હય ખુરી અય મેહલકા,

કોઇ આલીમ પાન જાદુકા ન દે તુમકો ખીલા.

દેખો હરે એકકા પાન ન ખાયા કરો.—જાની.

નઈ-ગઝલ—:કન્વાલી-એ-હીદાયત:—તર્જો મઝલ—

ચલી તેગે અલી જો ચમકતી હુઈ,

લગી કુદને લાસે શીશકતી હુઈ.

કહા હયદરને ખુતખાનેકો તુડવાકર મુસલમાં હો,

ગુનાહ જીતને કીયે આલીમ તુ ઉન પર અખ પસેમાં હો.

નહી તેગ ચલેગી ચમકતી હુઈ-ચલી,

મકાતીલને કહા મજબ કયુલેગે ન હમ તેરા.

જખાં કો થામલે કે દીલ જલને લગા મેરા,

(૨૨)

તેરી ખાત હય કયસી લભકતી હુઈ-ચલી.
 મકાતીલસે કહા હયદરને બુતખાને કો તોડેગે,
 અગર જુદા રહા તુજકો મુસલમા કરકે છોડેગે.
 ચુલી ખાત ચે દીલમે ખટકતી હુઈ-ચલી.
 ફીચે ફીર તીન હમલે કાફીરે બદખુને જલજલકર,
 ન કોઈ રાસ આયા હયદરે કરાર કે ઉપર.
 ગીરી તેગ ગીરેહમે અટકતી હુઈ-ચલી.
 લગાઈ તેગ ફીર હયદરને ઉસ બદકાર કે ઉપર,
 મકાતીલકે હુવે ટુકડે ગીરા ઉસદમ જમી ઉપર.
 રહી ખાક ચે લાશ તડપતી હુઈ-ચલી.
 હીદાયત આપકી માની સખી ઉન નેકબખ્તોને,
 પડા પથ્થરોં ને લી કલમા ગવાહી હય દરખ્તોને.
 ગીરી કુફ્રે તેગ ચમકતી હુઈ-ચલી.

નઈ-ગઝલ-તજે-કન્વાલી—

સંગે અસ્વદ ઓર બય-તુલ્લાહસે મીલતી હુઈ,
 રહ જાયેગી રમુલુલ્લાહસે મીલતી હુઈ.
 ક્યું ન આલી મરતખા હો છત તેરી દરગાહકી,
 ચેની હે તુરે કલી-મુલ્લાહસે મીલતી હુઈ.
 ક્યું ન અય દીલ હો કે બે-ખુદ મેં કરે તેરા તરફ,
 હે તેરી તસ્વીર બય તુલ્લાહસે મીલતી હુઈ,
 હે તેરી તસ્વીરમે જલવે જમા-લુલ્લાહ-કે,
 હે તેરી ખાતે કલા-મુલ્લાહસે મીલતી હુઈ.

(૨૩)

ક્યું ન હમ ઈસા કહેં તુજકો લખે જાં બક્ષે યાર,
હે તેરી હર શાન કહુદસાસે મીલતી હુધ.
પી વોહ આતશ-ખેઝસાગર હો જુસ્કી આગમેં,
હર લખટ નારી ખલી-હુદસાહસે મીલતી હુધ.

નંદ ગઝલ-તર્જો-કબાલી:—

સાહા જલવા દીખાદો ખુદારા મુજે,
ગમે હીજ નહી હે ગવારા મુજે.
જાને વાલે તો ગયે ઇસ સાલભી મે રહે ગયાં,
હો જ્યારત કીસ તરાહ મેરા મુકદ્દર સો ગયા.
યેહી રંજે આલમને હે મારા મુજે-સાહા,
ખવાબ મે દીખલાકે મુજકો શકલ દીલ તડપા દીયા.
જંદગી ભારી હે મુજકો લીજયે ખીજમતમે ખુલા,
નહીં હીંદમે રહેના ગવારા મુજે-સાહા.
દેખીયે ઇન ગમકે હાથોસે મીલે કબતક નજત,
દેખીયે ખુલવાયેગે કબતક મુજે વાલા શક્ત.
હોગા હજરત કા કીસદીન નજરા મુજે-સાહા,
બહેરે ઇસીયાં મેં હુ કુબા દો સહારા યા નખી.
જુઝ તમારે કોન કામ આતાહે વખતે બેકસી,
નજર આતા નહી હે કીનારા મુજે-સાહા.
ખોડ મુજકો નારે દોઝખ કીસલીયે મંજુર હો,

(૨૪)

મ્યાને મહેશર હાથમે જળ દામને પુર “નુર” હો.
બક્ષસવાએગા હકકા પીયારા મુજે-સાહા.

ગઝલે-ફકીર તર્જે-કબ્વાલી:—

જળ વો પુછેગા સરે મહેસર ખુલા કે સામને,
કયા જવાબે જુર્મ દેગે હમ ખુદાકે સામને.—૧
અય ફરીસ્તો મુએ દોઝખ પીછે મુજકો ખેંચના,
લે ચલો પહેલે હમારે પેશવા કે સામને.—૨
આપકા દામન હીલે ફીર કયું ન દોજખ સર્હ હો,
સમઆ રોસન હો નહી સકતી હવાકે સામને.—૩
અખરે-રહેમન છાઇ હય ઓર ધુંપ તો મુમકીન નહી,
નારકી કીયાતાખ હય નુરે-ખુદા કે સામને.—૪
યા ઇલાહી મય તો મુજરીમ હું મગર તું ચે ખતા,
કયા ખતા કોઇ ચીજ હય તેરી અતા કે સામને.—૫
અખ તલક તો હીન્દ મે તું ને ગુન્હારી જાંદગી,
ચલ ફકીર અખ રોજ એ ખયરૂલવરાકે સામને.—૬

ગઝલે-કબ્વાલી-જનાખ—ખાહુદખાં—

મહબુબ મેરે ચક્તા જો તું હય વોહી મંચ હું,
પરવાના સીક્ત કુરખાં જો તુ હય વોહી મંચ હું.
અખ કીશલીએ અયે પીયારે ડાલા હય નકાબે નુન,
મક્નાં બી હટા દેના જો તુ હય વોહી મંચ હું

(૨૫)

મકકાર થે મકકે કે-કુકાર થે વોહ શારે,
ઈશલામ દીયા ફયલા ને તું હય વોહી મંય હું.
મહેરમ નહિમમત શે બાકી કોઈ રહે નાએ,
દીલ લાદે ઝલક તુરી ને તું હય વોહી મંય હું.
ને તેરી મોહબતમે મહેબુબ મેરે મીટ નાય,
મંય કિયુના ઉસે બકસુ, ને તુ હય વોહી મંય હું.
હો બાકિયા પે કુછ તો અબ લુત્ફકરમ મવલા,
હય નુર તેરા મુજમય ને તુ હય વોહી મંય હું.

ગઝલે-ફખ્સ-તર્જે-કબ્વાલી—

યે તકાઝા હય કીસીકા ઈલિતિબ પરદેમે હો,
પરહા દારોકે તવસ્સુલકી દુઆ પરદેમે હો.
નાઝબી પરદેમે હો અય નાં અહા પરદેમે હો,
લુત્ફકી ને બાત હો બેહરે ખુદા પરદેમે હો.
તેરે સહકે ચારાગર ખુલને ન આએ રાઝે ઈશક,
મેં મરીઝે ઈસ્ક હું મેરી દવા પરદેમે હો.
તુમકો પેહ્યાને હકીકત મે વો આંખે હે કહાં,
યે તુમ્હી જનોકે કયા ઝાહીર હો કયા પરદેમે હો.
કયું પસંદ આએ ભલા ઉસકો ખુલા નામ મેરા,
યા ઈલાહી મુફ્તોં તક ને રહા પરદેમે હો.
મેરા દાવઆ હય કીસી મુરતસે છુપ સકતા નહી,
વો અગર ઝાહીરમે હો અય, “ફખ્સ” યા પરદેમે હો.

(૨૬)

નઈ-ગઝલ -ઃકંવાલી એ-મુસંવીર:-

અલસતોડી બાંસરી સખીરે કીસીને મોહે સુનાકે મારા,
 લગાકે કાલુ બલાકા ફનદા લટોંકી લટમે ફેંસાકે મારા.
 અલસતો ગર તું ન કેલતા ન મેં કાલુ બલા કેલતા,
 ન કરતા તુ મુઝે પયદા ન મયં તુઝકો ખુદા કેલતા.
 અલસતોડી બાંસરી સખીરી ઉસને મોહે સુનાકે મારા,
 કહત હયે સખ જગ જસે મોહુમ્મદ ઉસીને કલમા પદાકે મારા.
 સુના હય કાલી કમલ્યાવાલા અરબકે બાશી ફુરઆનવાલા,
 કે લા ઈલાહકા સખ જગતકો ઉસીને કલમા પદાકે મારા.
 ખુછેગા જખ ખુદા મુઝસે કે અએ કાસીદ,
 ઉસ વકત તુ કીયા લાએગા ઝખાં પર એએ કાસીદ.
 બચકા હય તેરે સામને ને બરસ રે મીમબર,
 ધસીને નયના દીખાકે મારા ઈસીને મોહે સુનાકે મારા.
 મયં અર્જ કરેગા મેરે મવલા મેરે સરવર,
 કીયા કીયા ન કીયા નાલ કીયા ખૂબસા રોયા.
 ઈતનેમે મુસંવીર જરા રહેમ ને આયા,
 કઈ જતકી તસવીરે મેરે સામને લાયા.
 કહને લગા યુસુફે હંચ, યે ઈસા હંચ યે મુસા,
 મયને કહા ઈનમેસે કીસી પર નહી શએદા.
 જખ સામનેકી ઉસને શખીહે શહે વાલા,
 બે સાખતા ઉસ વકત ઝખાંસે મેરી નીકલા.
 ઈસીને ગમ મેં ફેંસા કે મારા,
 લગી ને લેને બલાએ, ઉસકે લગા વોહ હસહસકે પીછે હટને.
 તો મયં લગી પછયાં ઉસકે પડને, તો ઉસને મુખડા દીખાકે મારા,
 અલસતોડી બાંસરી સખીરી કીસીને મોહે સુનાકે મારા.

(૨૭)

ગઝલ-હકીમ—ગઝલ-કંવાલી—

મગદુમ અલી એહમદ, તેરી કલીયરકી નગરીયાં આંખોમેં યસી હે,
 દુખીયા હું બહોત લીજો, પીચા મોરી, ખયરીયા, અખ જાન ચલી હે.
 નયના તોરે મતવારે હેં, ઓર દિલમેં, ઉમંગ હે, ક્યા સાખીરી રંગ હે,
 ક્યું ન મંચ ઇતરાઉં સખીરી મોરી, ચુંદરીયા સાખીરને રંગી હે.
 દુવારે જો તેરે આઉં, દીયે ઘીકે જલાઉં, ખીપતકો સુનાઉં,
 ખુશ હોકે ચડાઉં, તેરે રોજપે ચદરયા, ચેહ મનમે યસી હે.
 શાખીર પીયા મુજકો તો તેરી આસ લગી હે, ગો હુખ ચલી હે,
 મજબારસે અખ પાર લગાદે મોરી નૈયા, તુમ હકકે વલી હે.
 દસ ખીસ સખીયોયે ખુરી, એક સખી હું, જો દુવારે ખડી હું,
 ઇન સબકે હાતોસે મોરી બરદે ગગરીયા, ક્યું દેર લગી હે.
 જાહે હેં હકીમ આજ, સુનો જાનીએ કલીયર, મગદુમ કે દરપર,
 ચલ દેખ સખી અખ તું કલીયરકી નગરીયા, ક્યા ધુમ મચી હે.

ગઝલ-ઇશક—તજે-કંવાલી—

કાસીદા લા દે ખયર યાર કે આ જાને કી,
 જાન જાતી હય ચલી હીજરમે દીવાનેકી.
 આપ આવે ન કબી, ખત ન કેતાખત બેજો,
 સેંકડો રાહા દેખાઇ મુઝે તરસાને કી.
 તુ મીલે ગયેરેસે મયે આંખોસે અપને દેખુ,
 હયેક શદ હયેક કે બસ જા હયે મર જાનેકી.
 અયે શખાહા બહેરે ખુદા કુછ મુઝે તદખીર ખતા,
 ઇચ્છા હોસે લાકે મીલા, ઇચ્છા મુઝે લે જાને કી.
 ગીદીયાં જારી પે મેરે, કોઇ રહેમ નહી મુજ પર લાતા,
 જખ તલકે ચશમો મેરી, ખુન હયે બરસાનેકી.

(૨૮)

નહ, ગઝલ-“મેરે ખાલીક દીખાદો-તજે-કન્વાલી.

મેરે ખાલીક દીખાદો મદીના મુઝે,

ગમે હીજર સે મુસકીલ હય જના મુઝે.

અડાલય ખાદમે ગમકા ખુમાર મુદતસે,

બરગે અખ હું મેં અરક બાર મુદતસે.

જગર બના હય મેરા દાગ દાર મુદતસે,

તડપ રહા હય દીલે બેકરાર મુદતસે.

નહી અચ્છા મેરે હકમે જના મુઝે.

ન મોત આતી હય ન મુઝકો ચેન જને મે,

પડા હુવા હું ગમો દર્દ કે સશીતે મે.

ચેહી હય એક અખ અરમાં મેરે સીતે મે,

જુલાએ મુઝકો રસુલે ખુદા મદીતે મે.

કોઈ અયસા બતાદો કરીના મુઝે.

સખે આલમમે જુદાઈ કે ગમ ઉડતા હું,

ફસાના ગમે હીજરા કોહે સુનાતા હું.

નબીકી યાદ જળ આતી હય લોટ બતા હું,

મે અરક પીતા હું એર રંજે ગમકો ખાતા હું.

ન તો ખાના ખુસ આહે ન પીના મુઝે.

દારઝ રહા હય ચેહ મુઝરીમ હિસાબકે ડરસે,

જુપાએ મુઝકો સહેલી કરમકી ચાદરસે.

યે અર્જ હય મેરી હરદમ હબીબે દાવરસે,

અચ્ચા રહું તપીસે આશતાબ મહેસર સે.

લગા ખોફસે આને પસીના મુઝે.

(૨૬)

તડપ રહા હય દીલે બાર દર્દ કુરકતસે,
 ન અયશ સે મુઝે મતલબ ન કામ રાહતસે.
 થેહી ગીલા હય મુઝે બાર બાર કીસમતસે,
 કીસી બરસ ન મુસરરીફ હુવા જીયારતસે.
કોઈ અયસા ન આયા મહીના મુઝે.

—: કવ્વાલી, અશફાક:-તર્જે ગઝલ.

બત લા પરવા હય મૌલા તુજકો પરવા હી નહી,
 મરતે વાલે મર ગએ તુને તો પુછા હી નહી.
બાગે-જન્નતસે નીકાલા જબકે હવાસે જુદા,
 તોબા તોબા જબ સુની આદમકી તોબા હી નહી.
 ચાહ મે યુસુફ ગીરે કહેલાએ લોગોંકે ગુલામ,
 બીક ગએ બાબરમે તુને ખરીદા હી નહી.
 ઝીકરીયાકે હલકપે તો હાય આરા ચલ ગયા,
 લોગ કહેતે હય કે મારા તુંને મારા હી નહી.
 પેટમે મઝલીકે યુનુસ ને કહા જબ અલઅમા,
 કયસે બેઠા સુન રહા જયસા કે સુનતા હી નહી.
 હઝરતે ઐયુબકા કીડા ને સખ તન ખા લીયા,
 લોગ કહેતે હય તમાસ ચે તમાશા હી નહી.
 તસ્તમે રખખા ગયા જબ કાટકર વહયા કા સર,
 કયસી આંખે ફેરલી ગોયા કે દેખા હી નહી.
 તુરપર મુસા નઆ જલવા હમારા દેખતે,
 આર મહમદસે કહા તુમસે તો પરદા હી નહી.
 વાહ વાહ અશફાક તુમને ખુબ લીખી હય ગઝલ,
 શાહીરો મે હય અબીતક તેરા નામ હી નહી.

ગઝલે. નસિહત-તર્જે-કંવાલી—

કઇસે મૌલા પુલાએ મહીને તુને
 કીયા યાદ અલી ન નખીને તુને
 કોફેવાલોકે પીછે કયું તડપતા હય ચહાં
 અપને આમાલોંપે કુછ તું ગોર કર અય મહેરબાં
લીયા સાથ તબી ન કીસીને તુને—કયસે.
 ના કલી મસજીદમેં જતા હય ઇબાદત કે મીએ
 શીર પુલાએંગે નખી કયસે જ્યારત કે લીએ
 રહે સોચ ચેહ ખારા મહીને તુને—કયસે,
 કીસ લીએ આવે મહંમદ-મુશ્તકા ઇમદાદકે
 જબ પુરે આમાલ હો કયસે સુને ફરીયાદકે
લગે સમરસે આને પસીને તુને—કયસે.
 કયું તુને મારા વતનને ઓર હીંદુસ્તાનને
 શોકને અરમાનને ઓર મારા આનો ખાનને
ચેહી હસરતેં દેગી ન જને તુને—કયસે.
 કીયા ગરજ હય સાકીએ કોસરકોકે પુલાએં જો તુને
 એક પીપાલા આખે જમ જમકા પીલાએ જો તુને
પડે ખુન કે આંસુ હી પીને તુને—કયસે.
 ના કોઈ થામે ન પકડે ના વતન રોકા કરે
 અપને આમાલોંસે હરદમ ચહાં પડા ચીખા કરે
કીયા યાદ ન તેરે નખીને તુને—કયસે.
 જુદમ કરકે ગર ચહાંસે તું વહાં પર નયગા
 સામને રોઝેપે મુખ હોકર ખડા રામમાએગા
કયસે મૌલા લગાએંગે સીનેસે તુને—કયસે.
 ના કરી ઉસકી ઇબાદત ના પઠી તુને નમાજ
 ના કીયા કુછ ગોર મંજત કયસા રોઝા ઓર નીયાજ
ફુવા ધીયાન ચેહ દીલમેં કબી ન તુને—કયસે.

(૩૧)

નધ, ગઝલ-તર્જ-કન્વાલી-

શહેર મહીને વાઘે અસાંયાં, દરસન ખીન તરસાયા, શહેર મહીને વાઘે
નુરકી કમલી મુખ પર પાયા, અલ્લી અલ્લી શકલ દીખાયા
કાંધું અખીયન ખીન તરસાયા, શહેર મહીને વાઘે
રાતકે માનો નીદ ન આંયાં, મોઢા તોરા હીજ સતાયા
પ્રાંધું મુરશદ ખીન તરસાંયાં, શહેર મહીને વાઘે
દરપર તોરે આંયાં રે સાંયા, ખાકી ન દામન નાંયા રે સાંયાં
મંગીયા મુરાદ ન પાયાં, શહેર મહીને વાઘે

સંગીત લંડાર-ગઝલ—"સનમની શોધ"—

હુયે હય આશીક હમ ઉસ સનમ પર, કે જીસને દુનીયાંકો હય બનાયા,
ગર્હ ભટકતે યે ઉત્ર સારી મગર વોહ પ્યારા નઝર ન આયા.
હુવે મુસલમાં વહઅનકે હાશીક કુરાન પઢ પઢ જનમ ખીતાયા,
પઢા હયે શાશતર બને હય પંડીત ન દીદ ઉરકા ગરા ખીપાયા.
હુય ઈસાહ જહાંકે અંદર તોબાંકે ગીરજામે સર ઝુકાયા,
જેનમતમે બી હમને ઢુંઢા વ્હાં કીસીજા નહીં દેખાયા.
બના સમાજ વ આર્યાભાષ ક્રીમેશન દીલમે રહા સમાયા,
હરેક મઝહબમે જાત લાશા કહાં હયે બેદા શકલ ચુરાયા.
ગયા વ કાશીમે જાંકે હેરા પતા લગાનેમે દીલ લગાયા,
પ્રયાગ ગંગા વ ગોમતીમે ત્રીવેણી જાકર કે મેં નહાયા.
જપે હય મંતર વ તાંત્ર સારે યે શોર મરઘટમે જા મચાયા,
સનમકો ઢુંઢા લશમ લગાકર જટાકો શિર પર તો હય બઢાયા.
હમેશા યારો રહા શીકરમે નમોહ દુનીયાંસે હય છુટાયા,
પરયે ધનમે વ સ્ત્રીમે હરેક જાનીબકો દીલ લુલાયા.
ન કુછબી કીયા જહાંમે આ કર મેં જન્મ અપના પ્રયા ગુમાયા,
મીલા સનમ વોહ હમારે દીલમે-દીલી કે અંદર રહા સમાયા.

(૩૨)

નઈ-ગઝલ-તર્જ-કંવાલી—

ધસ્લામ કા ઝંડા આલમમે ગડવા દીયા કમલી વાલેને,
કામેમ ભુતોંકો કલમએદી પડવા દીયા કમલી વાલેને.
ધુંધટ ને અપને ચેહરેસે સરકા દીયા કમલી વાલેને,
દીખલાકે જમાલ એક આલમકો તડપા દીયા કમલી વાલેને.
જળ ચેહરે એ અનવર કમલીસે ચમકા દીયા કમલી વાલેને,
ગોયાકે ખુદાકો એપરદા દીખલા દીયા કમલી વાલેને.
ક્યું શીક હો રોઝે જઝા હમકો ભુલજએગે સખ ઇસ્કાં અખતો,
જસ વકતકે અખરે રહેમતકો ખરસા દીયા કમલી વાલેને.
દે દેકે શરામે દાવતકો આરસે મીટા કર કસરતકો,
વો જલવાએ હુક ઇસ ઉમ્મતકો દીખલા દીયા કમલી વાલેને.
આશકકો દીલસે પુછો ઝરા વો કદકી રૂખન વો રૂખકી જ્યા,
દીખલાઇ કબી નેખાંકી અદા તડપા દીયા કમલી વાલેને.
ક્યા નીગાહેને ગુલથે સદ્લેઅલા જસરાસે ગુજરે શહેહુદા,
વોહ ક્યાબી અપની ખુશખોસે મેહકા દીયા કમલી વાલેને
રો રો કે કબી તો હાર મે જા કે કબી કોહો સારોમે,
અદલાહસે અપની ઉમ્મતકો બખ્શવા દીયા કમલી વાલેને.

સંસાર નૌકા—રાગ-ગઝલ-કંવાલી—

મહેશીલમેં જુમતા ને જામે શરાબ આયા,
સુઝી વોહ મસ્તીયા કે શખબર ન ખાખ આયા.
અઠિરોંકો દેખતે થે પરદા ઉઠા ઉઠા કર,
હમ પર નજર ને આઈ મુંહ પર નકાબ આયા.
ધુપકે રકીબસે વોહ આયે તો મુંહસે નીકલા,
કટિસે ધુપકે ધુપકે મેરા ગુલાબ આયા.

નાટકે, ચલતા પુર્ણ. —તજે-કંવાલી—

યું જુદમ ન કર જલિમ, લુટી કરમકે બદલે,
એક દીન તુજે મિલેગે, જુદમે સિતમકે બદલે.
ઇશ જુદમે ના રવાકી આખર સજ્જ મિલેગી.
દોજખકા ગાર હોગા, બાગે ઇરમકે બદલે.
ઇસ અયસે આરજપર, કુલા * હુવા હય નાહક,
મીટીકી કબ્જ હોગી, જાહો હશમકે બદલે.
ફોલત ન સાથ દેગી, અજમત ન પાસ હોગી,
કીડે કફનમે હોગે, જાહો હશમકે બદલે,

ગઝલે-સુમતાઝ-કંવાલી—

સુનાઉ ક્યા બાત અય સખીરી કે કીસીને જોબન દીખા કે મારા,
કહે હૈ સખ જગ જસે મોહમદ ઉસીને નેહા લગાકે મારા.
જોહો સખીરી મદીને જના તો બાત ઇતની તુ પુછ આના,
ખતા હુઇ અયસી ક્યા ખતાઓ કે મુજકો દુખમેં ફસા કે મારા.
નગર નગર મયને જાન ડાલા ન મીલા અખતક વોહ મેરા પ્યારા.
જો ભાગ જગે મોહે સખીરી, તો રેન સુપનેમેં આ કે મારા.
મીલા નયે રંગ મય કેદકી કે લેકે દીલબી કબી ન પુછા.
જોકી હૈ સુમતાઝ ઉસીને કીર્પા, તો આંખેં હમકો દીખા કે મારા.

નઈ-ગઝલ—સુખમ્મસ—

અછ પીયા વોહ દેશ જુલાલે હિંદમેં જ્યા ધલરાવત હય,
ખીરહ કી ખયરન દરસકી પ્યાશી, કાહેકો મોહે તડપાવત હય.
ખદંગ ફેંકે ઝાલીમ, જરા જરૂકે લીએ,
ઇધરબી એક નઝર ચશમે સુરમાસાકે લીએ.
તું હુસ્ને ખુદા દાદકી અદાકે લીએ,
નકામે રૂખસે ઉદાદે ઝરા ખુદાકે લીએ.

(૩૪)

મરીત પીઆ કબી ન કીનો નીસદીન મોહે સતાવત હય.
 મઝાલી કયા હય મહોખતમેં બેવકાઈ કા,
 ચે તર્જ ખુખ નીકાલા હય દીલ રખાઈ કા,
 દીઆ મદીને કો અબ વકત હય રસાઈ કા,
 ઉડા કે ફેંકે સદકા તેરી ખુદાઈ કા.
 તુહી સખકા ખેવનહારા, કાહેંકાદેર લગાવત હય મેરે અચ્છે પીઆ.
 તુહી ખતાઈ મેરા અખતીયાર કયસે હો,
 ખફા જખ આપ હો દીલકો કરાર કયસે હો.
 ચેનસે અબ ચેહ બદલે હાલે ઝાર કયસે હો,
 ખીઝાંજો આગે તો ફરલે બહાર કયસે હો.
 ઉમંડ ઉમંડ પીઆ નયન હમારે નેહકા મહેં ખરસાવત હય.

નધ-કન્વાલી. તર્જે-મઝહર.

સોચલે કાતીલ ન ગમહો મેરે મર જાને કે બાદ,
 આદમી પચતાતા હય હાસે-ગુઝર જાને કે બાદ.
 કરકે વચ્ચદા વોહ ન આગે અપને ધર જાને કે બાદ,
 હાથ હમ મસતે રહે મૈકા ગુઝર જાને કે બાદ.
 હીજરકી શખબી મેરા એક મુનીસો ગમ ખ્યારથી,
 મે એકલા રેહ ગયા ફરદે જુગર જાને કે બાદ.
 મરહમે તસ કીનકે પાંઉમે થા પોશીદા નીમક,
 આખલે શીર ફુટ નીકલે જખમ હર જાને કે બાદ.
 સર જુદા હોતેહી ઉસને લેલીઆ આગોશમે,
 વસ્ત્રકે લુટે મજેહ હમને તો મર જાને કે બાદ.
 ફેહતે હય વો છાડદો હરદમ શીકાયત ગેરકી,
 હમ ન આયેગે તુમહે દીલસે ઉતર જાને કે બાદ.

(૩૫)

સચ ન માનેગે ન માનેગે વોહ મેરી દાસતાં,
હાં યકી લાએ તો લાએ મેરે મર જાને કે બાદ.
કોઈ સેહ સકતા નહિ મેરે શીવા ઉનકે સીતમ,
દેખના પચતાએગે વોહ મેરે મર જાને કે બાદ.
અખબી કુછ હય વકત મઝહર તોબાદ ઇસ્ત્યાસે કરો,
પરના પછતાવોગે દુન્યાસે ગુજર જાને કે બાદ.

નઈ-ગઝલ

—:□:—

ગુએ હર ગુલમે પરવર દીગાર હે,
ગુનચે ગુનચેસે તું આશકાર હે.
જો મેહશરમે પુછેગા મુઝસે ખુદા
તો મે કહેદુગા મેં અપને સરકો ઝુકા;
તેરા અંદા એક ચેલી ગુનેહગાર હે.—ખુએ૦
વો મનસુર અનલહક તો મુલીપર ચલા,
હકકે કહેનેકી દુન્યાસે પાઈ સઝા;
જો હે આશીક વો ખાલાએ દાર હે.—ખુએ૦
ઉસને ઠોકરસે મુરદે દીયે હે છલા,
ખીચી ખાલ બદનમેં દુરરે લગા;
છુટી ખુનકી બદનસે કુવારહે,—ખુએ૦
ખાર કરતી હે આશકો દીલકી લગન,
કેસા વ ફેરહાદ મારે શીરે કોહે બચન;
ખીકા ગુસુકે મીસર કે બઝારહે.—ખુએ૦
મેંને દુન્યામેં આ કરકે કુછ ન કીયા,
ઔર કીયાબી તો મેંને ખુરાહી કીયા;
મેરે સરપર ગુનાહોકા ભાર હે.—ખુએ૦

તોફ-એ-મુમતાઝ—ગઝલ—

આવલેકી મોત કા હે વાકેયા યે દર્દનાક !
 હાએ જીસકે ગમસે ખામે કાહે દીલબી ચાક ચાક !
 મારેંમે ને ઉડા શીરતા થા વો હે ઝેરે ખાક !
 એક હુમલેમે કીયા સફશક કાતીલને હલાક !
 કીયા કહુ ક્યુ—જાનસે—અપની વો ખીચારા ગયા !
 ઇશક કી દીવાનગી મેં આવલા મારા ગયા !
 હય ને રસકે હુર વો મુમતાઝ બેગમ ગુલ બદન !
 ખુશ ખરામો ખુશ કદો ગુલ પય રહન ગુનચે દહન !
 ખુશરૂ નાઝુક અદા નાઝ આફરી શીરીમુખન !
 દીલરૂબા વ દીલ નસીનો જાનવાળે સીમતન !
 ઉસકી ઉલ્લસત હી મે સારા ઝોર ઝોર ચારા ગયા !
 ઇશક કી દીવાનગી મેં આવલા મારા ગયા !
 ઇશકમે ઉશકી હુકુમત ઔર દોલત બી ગઈ !
 જાન બી હી મુક્તમે, લાથોસે ઇન્જમત બી ગઈ !
 વસ્લકી રાતે બી રૂખસન સુખે ઇસિરત બી ગઈ !
 મુક્સદોંકી દુશમનીસે ચાહકી પીત બી ગઈ !
 અજગરઝ સામાને ફરહત થા ને કુછ સારા ગયા !
 ઇશક કી દીવાનગી મેં આવલા મારા ગયા !
 વાલકેસર પર ને હે ગુલજાર વો મલખાર હીત !
 હુસન કા મનજર વો પુર અનવાર વો મલખાર હીત !
 ક્યુ ન હો મરગુખે હર ઝરદાર વો મલખાર હીત !
 હે ફરાહ બક્સ ઔર ફરહત બાર વો મલખાર હીત !
 પ્રય કે મર્ગ ઉસકે લીઝે લેકર વહી મારા ગયા !
 ઇશક કી દીવાનગી મેં આવલા મારા ગયા !

(૩૭)

અર્પા હે સુસદર વ હુસતુ ઈશક કી હે દારોગીર !
 હડ ગયા રંગે કમર શીકા પડા બદરે મુનીર !
 યે તગૈયુર દેખકર હયરાન હેં યરનાવ પીર !
 કાંપતા હે ખોદસે હર એક મોહતાએ અમીર !
 હાય કયસા આસમાને આજકા તારા ગયા !
 ઈશક કી દીવાનગી મેં આવલા મારા ગયા !
 કોઈ મક્તુ હકપે કોઈ હુસને જાહીર પર નીસાર !
 હય નહ હર એક સાને કુદરતે પરવર દીગાર !
 ઈન કી લા આતે જહાં કે હેં અજબ લયલો નહાર !
 એક હાલત પર કીસકો બી નહીં સખરો કરાર !
 હુસકા યે ખાકા હય ઝેરે ખાક વો પીયારા ગયા !
 ઈશક કી દીવાનગી મેં આવલા મારા ગયા !

કલામે-તાહેર-તખ્તે અદાલત.

અય માલીકાને તખ્ત વોહ, ફવલત કહાં ગઈ,
 નવશેરવાંકી અય વોહ, અદાલત કહાં ગઈ.
 વોહ માલ ઓર મનાલ વોહ હશમત કહાં ગઈ,
 વોહ તાજ કીયા હુવા, વોહ અદાલત કહાં ગઈ.—અય.
 ઉનકી વોહ પંજ રોઝા હુકુમત કહાં ગઈ,
શાહો-ગાદી કબમેં હાલત હય એકસી,
 મજબુર ખોલનેસે હય અયસી હય બે બસી,
 ખામોશ મકબરામે નહીં આતી હય હસી,
 ફહેલી હય રોકે કબરે સીકંદર પે એકસી—અય.
 વોહ દબદબા વોહ શાન વોહ શવકત કહાં ગઈ,
 શીર ઉસકા ગરરમે આના કીધર ગયા.

(૩૮)

નમરોદ કા ખુદીકા ઝમાના કીધર ગયા.
 જમરોદકા વોહ જુરન શહાના કીધર ગયા.
 કાફર કો પુછીયે કે ખજાના કીધર ગયા,
 હાતમ કો પુછીયે કે સખાવત કહાં ગઈ.—અય.
 ઈગારત હુઘ સીપા તું જહાન્નમમેં ક્યોં ગયા.
 અય સલતન્ત તખાહા તુ જહાન્નમમેં ક્યોં ગયા.
 અયશદાદ ફરીયાં તુ જહાન્નમમેં ક્યોં ગયા,
 કમસી યે ખુદાઈ કી તેરી જન્નત કહાં ગઈ.—અય.
 કોપતેયે સખ ઝમીન હુકુમત કી ધુમથી,
 મુંજે થે આસમાન વોહ નવખતકી ધુમથી.
 કરતા થા ફલ જહાન વોહ અદાલત કી ધુમથી,
 હાડન રશીદ જસકી ખીલાફત કી ધુમથી.
 પુછે કોઈ કે અય વોહ ખીલાફત કહાં ગઈ.—નવ.
 ઉલફતકા દમ જો ભરતે થે વો ફાવે કીધર ગયે,
 વોહ બાંકપન વોહ શેખી નખરે કીધર ગયે.
 વોહ હુરનો નાઝ આર વોહ ગમઝ કીધર ગયે,
 લાયલાસે પુછ્યે કે વોહ અસવે કીધર ગયે.
 મઝનુસે પુછ્યે કે વોહ મોહબબત કહાં ગઈ.—નવ.
 જો હુરન કે હઝારો કરશમે દીખા ગયે,
 અફસોસ ઈસ જહાંસે વોહ મુલકે બકા ગયે.
 કીડે મકોડે જુરમ કો સખ ઉનકો ખા ગયે,
 લાખો હસીન કુંજે લહદમે સમા ગયે.
 વોહ નાઝ કીયા હુવા વોહ નઝાકત કહાં ગઈ.—નવ.
 અત બેજ કદ ખુલાયા જહાનમ રસીદ ને,

(૩૯)

કુરૂંમે જાકે સર દીયા મુસલીમ શહીદને.
ખચોપે ઉતકે રેહમ ન ખાયા પછીદ ને,
આલે નખીપે ઝુલ્મ કીયા કયોં યજીદ ને,
ઝાલીમકી વોહ પન્જ રોઝા હુકુમત કહાં ગઈ.—નવ.
કમખખત કમનસીખ ખદ અખતરને કયા લીયા,
ઈખને અલીકો મારકે ખુદરસને કયા લીયા.
લાઅનત ખુદાકી શીમરે સીતમગરને કીયા લીયા.
દારકા ખુન કરકે સીકંદર ને કયા લીયા.
લાલચ કીયાથા હસકી વોહ દવસત કહાં ગઈ.—નવ.
પયદા હુવે વલી યે જહાંન હસકે વાસતે,
પયદા હુવે યે બાગે હના હસકે વાસતે.
પયદા હુવે કોનોમકાં કીસકે વાસતે,
તાહેર ખતા વોહ તુરકી સુરત કહાં ગઈ.—અચ.

નઈ-ગઝલ—ગઝલે-કવાલી—

જખ હુસ્ને અઝલ અપની તસ્વીર ખના લાયા,
પરદેસે વોહ હર જાઈ તકરીર ખના લાયા.
ખુદ શમે અહે મેહરીલમેં રોશન હે હરએક દીલમે,
સર લેનેકા ખુદ કાતીલ ગુલ-ગીરખના લાયા.
હિસ તું રયે પયચાંને અમલકો કીયા કયદી,
કયા ઈશકે મોહખખતકી ઝંજીર ખના લાયા.
વાહ-દતસે વોહ કરસ-મેં કર અપને તઈ ઝાહીર,
હે ખદ-ઝખે કુખરાકી તહરીર ખના લાયા.
ઝીંદા કીયાં ખાદીમકો જખ એક નઝર દેખા,
કયાં આંખોકે તુ ઝાલીમ અકસીર ખના લાયા.

ગઝલે-અમીર.

—:□:—

નદો બોસા નિગાહે લુલ્હી પર દીવ સનમ લેલો,
 તુમહારા માલહે તુમ દેકે કીમત બેશતમ લેલો.
 ગલા ખંજરપે મેને રખદીયાતો આતેહી બોલો,
 કરીગે મુખ્તલ દેરા ક્યું મરે જાતે હો કમ લેલો.
 સુએ મયખાના આ નીકલે નો કાઝી દુખ્તે રઝ બોલી,
 બહે મુરશિદ હેં હઝરત મયકશો ઉઠો કદમ લેલો.
 ખખરહે હઝરતે મજનું કે આઘ નજરમેં લયલા,
 ન પોહયે હાથ મયમીલ તક તો નાંક કે કદમ લેલો.
 અમીર ઉસ ધસીયે દોરાંકો ખત લીખના હેં નો તુમકો,
 ખલકસે માંગલો કાગઝ અતારદાંસે કલમ લેલો.

ગઝલે-મફતુન-તર્જે-કંવાલી—

હંમ તુમપે મર રહે હેં આશિક હો તુમ કીશીકે,
 હાવે તો હાસ્તીકા બરતાવ દુશમનીકે.
 મુદદત કે બાદ આઘ હેં આજ વસ્ત્રકી શય,
 અંદાઝ અબ દીખાઓ, કુછ તો હશી-ખુશીકે.
 સરકાર ઈશકકે હેં કુછ કાયદે નીરાલે !
 દુન્યાસે હેં અનોબો આબાદ ખંદગી કે,
 સાકી હેં ઈંકા દીન, જી ભરકે અબ પીલાદે,
 મુદદતસે તીશને લખલું અંરમાને મય કીશીકે.
 મસતીમેં હાથ અપના સીનેપે ઉતકે પહોંચા,
 ગફલતમેં ચે મઝાયા કુરખાન બે ખુદાકે,
 લખપર ચે આહ ક્યસી ચહેરા ચે ઝરદ ક્યું હેં,
 સય સય અતાઓ મફતુન અશીક હો ક્યા કીશીકે.

(૪૧)

નાટકે-વિર કેશરી. —તળે-કંવાલી—

જખદીલ ન હો કાણુમે, તો ક્યા મેરી ખતા હય, યહ શાને ખુદા હય,
સય હય જે મહોખખતમેં કીસીને કહા હય, આફત હય ખલા હય.
આઝારે મહોખખતમેં, તો અદલાહી ખયાએ, યેહ ગમ ન દીખાએ,
યેહ દર્દ વહિ હય, જસફી નહી કોઈ દવા હય, બેકાર હુઆ હય.
સયદા કાં લગે કોનસે અંદાઝ, તો દેખો, કુછ ગૌર તો કરો,
મરતા હય તો મરનેકે શીવા, કોન જ્યા હય, આખરકો ફના હય.

નાટકે-શ્રી સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર—તળે-ગઝલ-કંવાલી—

હુઈ હય દીલોખશે, મુઝે ઉલ્લત મહમદકી,
કે તડપતી હે દીલ મેરા, મુઝે ફુરકત મહમદકી,
મદીનેસે જે આતી હય, તો ઈતના પુછ લેતા હું,
સખા જલદી ખતા કૈસી, તખીયત હે મહમદકી.
ન હમ જખતમેં જાયેગે, ન હમ દોખખમેં જાયેગે,
ખડે દેખા કરેગે હથ મેં સુરત મહમદકી.
દરે જન્નતપે રીદવા જખકે, દરવાજા પેં રોકેગા,
તો હોગા હુકમ જાને દો, એ હય ઉગમત મહમદકી.
મીઠાયા કુદ્ર દુનીયાસે, ખગ્નયા દીનકા હંકા,
દીખાયા ગુરકા જલવા, વો હય તાકાત મહમદકી.
લહદસે આય ફરીશતો તુંમ કહાં જાતે હો ખેઠા બી,
જરા તમકીન હો ખાતે કરો હજરત મોહમદકી.
ગુલોને રંગ તારોને જીયા રોઝે અઝલ માંગી,
પુકારા દીલ મેરા દે યા ખુદા ઉલ્લત મોહમદકી.
શીઝા જલદી ક્યામત આએ નિકલે આરજુ દીલકી,
પડેહ સલોઅદલા હમ દેખકર સુરત મોહમદકી.

(૪૨)

ગઝલે-બેકસ.

—:□:—

યા આહમદે મુખતારને આપ આએ હુએ હો,
અલ્લાહકી રહેમત કી તરાહ છાએ હુએ હો.
કોનેનકી તજ ઇનકો ચમકાએ હુએ હો,
મેહબુબી એ ખાલીકકી સનત લાએ હુએ હો.
ઉમ્મતકા મોહમદકી સરફ મીઠ ગયા તુમકો,
ઇકરામે ઇલાહીકે સગવાર હો તુમ તો.
બખશીશકી ન કુછ શીકર કરે હશર મે લોગો.
તુમ અપને ગુનાહ હો સે ને શરમાએ હુએ હો.
પાવોગે મુરાદોકી ગોહર ફેમે નઝરસે,
ખાલી કબી ગતાલી નહી હે કોઇ દરસે.
ને ચાહેગે વો પાએગે યકીનન ઈસી ઘરસે,
સરકારે મદીનેમે અગર આએ હુએ હો.
લોલાહ હુમા શાને મોહમદમે હે આયા,
યે ફતઆકીસી ઝોર પય'બરને ન પાયા,
મોલા મેરે દુનીયામે હે અલ્લાહકા સાયા,
તુમ ઉમ્મતી હક ખાત પે ઇતરાએ હુએ હો.
અય તબઅ મોહમદકી સના તુજસે હો બસબસ.
મદ દાહ હે ખુદ જીસકા ખુદાવદે મુકદ્દસ.
કીસ ફકરસે કહેતે હે ફરીશતે લીયે બેકસ,
તુમ ખતમ રીસાલત સા નખી પાએ હુએ હો.

ગઝલે-મહેશર.

—:□:—

સુખ નોકા ભેજતે હો ક્યુ રંગાને કે લીયે,
ખુન આશીકકા હે કારી રંગ લાતેકે લીયે.

(૪૩)

હુંકે મુશકી રૂપમે જો ફેલાઈ હે સૈયાદને,
દામહે ચે તાહીરે દીલકે ફસાનેકે લીયે.
હસરતે એક દો નહિ હે જો કે લીખ બેજુ કહી,
એક દક્તર ચાદીયે દીલકે ફસાનેકે લીયે.
પેચો ખમ હુંકમેં રેહ જાએં તો ચે ઝીમ્મા મેરા,
લીજીયે મેરા દીલ ચે ચાક શાનેકે લીયે.
ખોદ કયા મનજુર ગર ઈસીયાં હે અપને બેહીસાખ,
શાદએ મહેશાર હે કયસે બખ્શવાનેકે લીયે.

ગઝલે-હાજ એહમદ—નશિહતે ઇસ્લામ.

અય મોમિના સુનો તુમહેં મરના જરૂર હે,
પ'ડતે રહો નમાઝ ચે કાલે હજુર હે.
પ'ડતે રહો નમાઝ તો ચહેરે પર નુર હે,
પ'ડતે નહિ નમાઝ તો અપની કસુર હે.
અપને કીયેદી ઝદદ સળ આપ પાઓગે,
અય જો નમાઝી ઓ સિધા જહન્નમેં જાઓગે.
રોજે જગ જખતખત પે બેઠેગા કીબરીયા,
હિસવખત કયા કહોગા તુમે આય ગી હયા.
શરમે હયાસે હિસ ઘડી શરકો હુકાઓગે,
જન્નત કયા મિલેગે જહન્નમ મેં જાઓગે.
તોબ્બા ! કરો ખુદારાં નમાઝ પ'ડા કયો,
મકો-ફરેખ વ જુઠં સે હરદમ બચા કરો.
મસજીદ ખુદા કા ઘર હે ઈબાદત કા કામ હે,
દુનિયાકા કામ કરના તોં મુતલક હરામ હે.
પ'ડતે હે જો નમાઝ જમઅત સે સરબસર,

(४४)

तैयार कर रहे हैं वो ~~जन्म~~ में अपना घर.
 जपसाध गे जुदा से उस शाहे रहेजर,
मुस्लीम और जुजारी में लीजी है ये जपर.
 ने तरक-डी नमाज वो नाश हो गया,
 जसने पढी नमाज वो पास हो गया.
 प'उते रहे नमाज जहेतर ये धाम है,
दोने रसुले पाकका छसिसे क्याम है.
 मत जाव सोर सोरका जाना हराम है,
 ये हुवा जुदा से मेरी मुजहो शामहै.
 पाय'द जे नमाजको करेहो नमाज का,
 और उसके हाथमें शौज लर हो नमाज का,
 नारज अपनी जीजीसे होते हो हर धडी,
 कहेते हो काम जुज राज उसको धडी धडी.
 उसको भी कुच्छ नमाज शीपाछ कोछ धडी.
 तुमसे निकाह करके वो मुशियत में है पडी.
 हेपो नमाज प'उना न उसको शीपावोगे,
 जीजी के साथ आपली जहन्नम में जाओगे.
 अथ मोमीन नमाज को करना ना तुम कळा.
कुरआन में ये साइ कहेता है कीजरीया.
 तक्षजी से भरगके लीये है अक जे हवा,
 अघेरी कष भेजी जसायेगी वो **दीया**
 भरनेके बाद हथमें हुलहा जनवायेगी
 सेरा नज्कत का येही सरपे उडायगी.
 शीमरे लछनि सरको जे तनसे जुदा किया,

(૪૫)

હિસ વકત મેરે હુસેન સીજદે મેં ઝુક રહા.
હકકી રગ્ન મે અપના વહી ધર લુટા કીયા
દેખા યેહી હે પીચારી ધખાદત નમાઝ હે,
જુલે નુ દમે તક વે નીયામત નમાઝ હે.
અય મોમીને નમાઝે ખુદાસ મીલાયગી,
મરનેકે બાદ એહી જન્નત ખુલાયગી.
ખાલીક સે તુમકો રોજે જન્ન અખસવાએગી,
જીતને સાથ અપના ઉન્હે લેકે જાએગી.
સારી અંબાદતુ- મેં અંબાદત નમાઝ હે,
અય મોમીના એ દીનકી ફાલત તમામ હે.
જો કુચ્છ કે મરતખાયા બતાયા નમાઝકા,
હોવેગા સરપે હસરને શાયા નમાઝકા.
મજબુત પકડે હાથસે પાયા નમાઝકા,
એ મરતખા ખુદા ને બતાયા નમાઝકા.
પહલો નમાઝ દીલસે તો હોજનવગે વલી,
ખીલ જાએગી શીર આપકે દીલ-કી કલી દલી.
તોશીક દે શરીરકો અય મેરે કીબ્લીરીયા,
કરતા રહુ નમાઝકી તબલગી મેં જાજા.
કરદા યે અપની જનકો ઇસલામ પર શીદા,
અય બે નમાઝી એ તુમસે યે કહેતા હું બરમલા.
ડંકા યે દીનકા હે બજાને કે વારતે,
પહલો નમાઝે ખુલદ મે જાને કે વારતે.

ખઝલે-મુશતાક— —:□:—

હિસને કહા કીસકા હે તું મયને કહા બંદા તેરા.
હિસને કહા ચાહતા હે કીયા, મયને કહા જલવા તેરા.

(૪૬)

ઉસને કહા યે તો જતા, શાને રૂપે ગેસુહે કીયા,
 મયને કહા વસ્ત્રેલ મુંલ વસમ્શ હે મુખડા તેરા.
 ઉસને કહા ક્યાથા વોહ નો મુસાને દેખા તુરપર,
 મયને કહા શમ્શુર દુહા બદરજુબ જલવા તેરા.
 ઉસને કહા તવહીદે હક કપ્પસે હુધ રોશન ખતા,
 મયને કહા અલમદ મેરે, જપ્પસે બજા ડંકા તેરા.
 ઉસને કહા તુને મુની મેરી સતાયેશ કીસ જગેહ,
 મયને કહા કુરઆનમેં સજ વસકહે લીખખા તેરા.
 ઉસને કહા પેહચાનલે મય હું મોહમદ મુસતુફા.
 મયને કહા સદલેઆસા કુરઆં હે શયદા તેરા.
 ઉસને કહા અલતાફસે કર મુદદુઆ અપના બ્યાં,
 મયને કહા જસદમ મરૂ પડત હુવે કલમા તેરા.
 ઉસને કહા તુ કોન હે ક્યા નામ હે યે તો જતા,
 મયને કહા મુશાતક હું ઝોર ખાકે પા શાહા તેરા.

ગઝલે-અફઝલ-તજર્-કબાલી—

કુરકતમેં મોહમદકે મેરી જાંપે બની હે,
 ખતલા—દો કહાં મેરા રસુલે મદની હે.
 દીલ ખ્યાલસેં ઉસ માહે અરબક હે પરેશાં,
 જાન ફેહતી હે કાલીબમેં મેરી જાંપે બની હે.
 શક હેકે કમરને કહા અલ્લાહકી કુદરત,
 ક્યા આંદસી સુરત તેરી માહે મદની હે.
 તૈયાકા મેં યુલયુલ હું ચેહકતા હું નબીજ,
 સરદાર દો આલમકા રસુલે મદની હે.
 મીલ-જાયેં નો અહમદ તો કહુંગા યે મેં ઉનસે,
 કુરકતમેં પીયા દેખો તો ક્યા ગત યે બની હે.

(૪૭)

મુજરીમ હેં ગુનેહ-ગાર હેં સખ કુછ વલે અફઝલ,
જન્મત હય જગા જળ્ય તેરી પર તવકે ગની હે.

ગઝલે-જૈદત—

—:□:—

ક્યા નુરખી તસ્વીર થી તસ્વીરે મોહંમદ
ગાલીય થી માહો મેહેરપે તસવીરે મોહંમદ.
તકદીરે કે ઈલાહીસે ન-કમ થી કીરતી સુરત,
ઈસલામકે હર કામમે તસ્વીરે મોહંમદ.
ગીરતી ન-કબી આદમેં યુસુફકે-કુલેખા,
ગર ખવાયમેં વોહ દેખતી તસ્વીરે મોહંમદ.
કાચખેમેં છુતોતે કીયા અદલાહકે સિજદા,
પશ્ચરમેં અસર કર ગઘ તાસીરે મોહંમદ.
હાય તક ન મસીહા કબી લાતે દમે કદમ,
સુન લેતે બં કાનોસે વોહ તકરીરે મોહંમદ.
ખાઝુપે મોહંમદ નહો કયું ફાતે હે ખય-ખર,
થી દસ્તે યદુલ્લાહમેં શમશીરે મોહંમદ.
નીકલે ન મોરે ખામસે કયું નાઅતકે મઝમુ,
જૈદતકી ક્યાં ખન-ગઘ જગીરે મોહંમદ.

નધ-ગઝલ.—તજે-કબાલી—

ગુલ ખાગે તમન્નાકી ચુનચુનકે ખીના ડાલી,
લાયા હું મદીનેમે મહેબુબે ખુદા ઠાલી.
દરબારે મોહમદમે લે જાનેકે કાખીલ હો,
ચુનચુનકે તુ ઈસ ગુલકીલાખાદે સખા ડાલી.
ખર આઘ મુરાદે સખ અરમાન હવે પુરે,
ગરદન તેરે રોઝે પર જીસ વખત ઝુકી ડાલી,

(૪૮)

દોળખસે બચાતેહી ક્યસર હમે પીલા પાયા.
અઘ્ઘાહસે હક કરકે જન્તબી દીલા ડાલી,
જન્તકો ભલા તેરે રોઝસે કહાં નીશબત.
આ દુસરી મદમેહી પહેલે ચે ખીના ડાલી,
જન્ત હમે મીલ જાએ ચે આપકા સદકા હે.
હમને ના કોઈ એસી દુનીઆમે ખીના ડાલી.
હરગીજ નહી માનુંગા કહે દુંગા મે મોહમદસે,
તુને તો ફલકસે મેરી તુરબત બી મીટા ડાલી.
લીઘ્ઘાહ ખખર લીજાએ ખીમારે મોહબતકી,
અબતો ગમે કુરકતને એક આગ લગા ડાલી.
રોરો કે તેરે ગમમે ઇસીયાંકી સીદાઈ સખ.
આકા તેરે જમુ કો અસકુને બહાડાલી.

ગઝલે-(નીયર)—તજે-કવાલી—

ખુદાયા ક્યરી મુસીબતોમેં છે તાજ વાલે પડે હુએ હંય,
કદમ કદમ પર હમારે ખાતીર સીતમકે ભાલે ખડે હુએ હંય.
હમારે મહેમાં જો આએ બનકર તો જુદમ કરને લગે હમીંપર,
ગઝલ હૈ અપને મકાંકે બાહાર મકાન વાલે પડે હુએ હંય.
સરોંપે દુસ્મન ખડે હુએ હંય, ગસોંપે ખજર ખીચે હુએ હંય,
દીલોમેં નશતર ચુવે હુએ હંય, જીરમેં છાલે પડે હુએ હંય.
હજરોં બચોંસે બાપ ખીછડે, વોહ તોજે કાતીલસે હોકે દુકડે.
સુહાગતો સે સુહાગ ઉજડે, મકાંમેં તાલે પડે હુએ હંય.
હવા જંમાનેકી ખીગડી નીયર તો જુદમ હોને લગે હમીંપર,
સુનાએ ફરયાદ કીસકો જાકર, જખાંમેં છાલે પડે હુએ હંય.

(૪૯)

ગઝલ—

—:□:—

અય મેરે દીલે શાયદા ને તું હય વોહી મેં હું,
અય કીશ લીયે પરદા હય ને તું હય વોહી મેં હું.
આયના ઉઠા કર વો શીર અક્સ સે યું બોલા,
ક્યું બાત નહિ કરતાં ને તું હય વોહી મેં હું.
અય કીસ લીએ અય પ્યારે અય મુજશે રૂકાવટ હય,
મેં મોજ હું તું દરીયા ને તું હય વોહી મેં હું.
મેઅરાગમેં ખાલીકને હઝરતસે યેહ ફરમાયા,
આ તુજસે નહિ પરદા ને તું હય વોહી મેં હું.

ગઝલે-લતીફ-તજે-કબાલી—

પ્યારા હય ખુદા જીરપે વોહ કયા માહેતકા હય, મેહબુબે ખુદા હય,
કોતેનકા માલીક વોહી મહબુબ હુવા હય, કયા સદ્લેઅલા હય.
અય ખતમે રસુલ ખતમે નખુવન હુછ તુજપર, તુ સખકા હય સરવર,
તુજસા તો નખી કોઇ ન હોગા ન હુવા હય, અસ નામે ખુદા હય.
કુરબાન મોહમ્મદપે દીલો જાનસે મંય હું, ઇમાનસે મંય હું,
કુરબાન યે જાં ઉસપે યે દીલ ઉસપે શીદા હય તુરે ખુદા હય.
યે જાં કે સખા કેહના રસુલે અરબીસે-મક્રી મદનીસે,
ખીમારે મોહબુબકા તેરે હાલ જુરા હય, તુ જીસકી દવા હય.
અરમા હય લતીફ અય તો યેહી, દેખુ મદીના, હજરતકા કરીના,
યા રખ વહાં પહોંચા તુ જહાં તુરે ખુદા હય, યે મેરી દુઆ હય.

ગઝલે-“ જહીલ ”—:□:—

વોહ મોહબુબત હી નહીં જીસમે રૂસવાઇ ન હો,
જીજ તમાશા તુમ હો ક્યું દુનયા તમાશાઈ ન હો.

(૫૦)

ચુપકે ચુપકે રાય તનહાઈ મેં હમ યેહ સોચ કર,
જન દેદો દિજર મેં પર ઉનકી રસવાઈ નહો.
વોહ રામે વાચદા જે આએ દેખ કર મેં ડર ગયા,
જન લેનેકો દુલહન બનકે કડા આઈ નહો.
હો મોહબ્બતે હી નહીં અબ વો ધનાયતે હી નહી,
મુજ સે મિલતે હી કસમ ઉસને કહી ખાઈ નહો,
મુજકો અપની બઝમ મે દેખાતો બોલે ગચ્છેર સ,
કચ્છોન હય ધસકો નિકાલો કોઈ સચ્ચોદાઈ નહો.
અબ 'જલીલ' અબતો દોઆ હય રાતદિન હક્કસે યેહી,
રંજ હો તકલીફ હો આકત હો તનહાઈ નહો.

ગઝલ-હકીમ.

—:□□:—

હુરો ગીલમાં સર ઝુકાતે હેં બડી સરકાર હે,
મરહુબા સદ્લેઅલા કયા સાખીરી દરખાર હે.
હોં અતા મુઝકાબી રંગે સાખીરી સાખીરી પીયા,
મં ફકીરે બેનવા, તેરી મખી સરકાર હે.
કયા બતાવું મે નીશામેં અપનાં મુરગાને ચમન,
સાખીરી ખુલખુલ હું ખોલ કલીયર મેરા ગુલઝાર હે.
હો નઝર એક યારકી મુઝપર ફમેં બે આસ હું,
અબ નખીકે લાડલે તુમપર ખુદાકા પ્યાર હે.
મેરી કીસમતકા બદલ દેના અલી અહમદ પીયા,
આપકો આસાન હે મવલા-મુઝે દુશવાર હે.
અબ શરાબે સાખીરી કયા કેફ હે વહીહ તેરા,
મસ્ત હે કોઈ કોઈ બેખુદ કોઈ સરશાર હે.
હે ચલ અબ શોકે ઝીયારત જાનીબે કલીયર મુઝે,
કુરકતે સાખીરમેં અબ જના મેરા દુશવાર હે.

(૫૧)

અય જમાલે રૂએ સાખીર વાહ કહેના તેરા,
દીલ હે ખેખુદ આંખ મહવે લજજતે દીદાર હે.
ક્યા પ્યારા નામ હે સાખીર પીયાકા અય હકીમ,
મેરી એક જાને હજી કુરખાન સો સો બાર હે.

ગઝલે-ખેદમ. તળે-કવાલી—

મેં પો દીવાના તેરા અય રસ્કે લયલા હો ગયા,
શીકલપર મેરી તેરી-સુરતકા ધોકા હો ગયા.
આઈના ખાતેમેં જાતે જાતે યે ક્યા હો ગયા,
આપ અપની શીકલકા હમકો તમશા હો ગયા.
નામ યા મયખાર જાનકા જાન ગયા સાકી વોલી,
જામ મયે પુર ક્યકસે-લખરેઝ મીના હો ગયા.
તેરે છુપનેમેં બી અય પરદેનશી એક લુન્દ્ર હે,
દેર યા જો ધર તેરે છુપનેસે કાખા હો ગયા.
તુમ અકલે આર કીતને ખેલ ખેલે દેખીયે,
એક લક્ઝે કુન કહા આર કુનસે ક્યા ક્યા હો ગયા.
હો ગયા ખેદમ મરીઝે ગમ તો આકર કષ્ઠ પર,
હસ કે ફરમાને લગે ઇસા-કે હાં ? અચ્છા હો ગયા.

ગઝલે-કાઝી— :□:-

દીલજાનસેં ફીદા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
કુરખાન હો રહા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
તેરી ગલીમેં આયા તેરે ઇસ્કને સતાયા,
બદનામ હો રહા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
તેરે ઇસ્કકી કઠારી, દીલપર લગી હવે કારી,
જાખી મેં હો રહા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.

(૫૨)

તેરે ગલેકા ગજરા મેરે ગલેમેં હઝેરા,
 ગલે હાર હો રહા હું, આહે બોલો યા ન બોલો.
 સીખ્તીતે પુલમારા, મન્સુર જા પુકારા,
 સુલાપે ચડ રહા હું, આહે બોલો યા ન બોલો.
 મુરદેકા જીંદા કરકે, દમ કુમ્પે ઇઝ્તી પ'ડકે.
 મુજરીમ મઝે સરૂપર. પહોંચા મઝે દરપે મરકરે:
 બલહાર હો રહા હું, આહે બોલો યા ન બોલો.

નર્મ-ગઝલ.

—.□:—

વે જખ તુરે યખસાં યહાં બનકે આયા,
 તો ઈમાન દીલકી વાહ જાં બનકે આયા.
 કીસીકે થા લખપર મસરતકા નારા
 કીશકે જ્યાંપર કુંગા બનકે આયા.
 હુઈ સર ન ગુ તેગે કસરાઓ કેસર,
 વોહ જસદમ અરખકા જવાં બનકે આયા.
 જમે કુરખ યે સાને મહેબુ બયત થી,
 કહાંસે ગયા ઓર કહાં બનકે આયા.
 કીસીકા વીલાયત કીસીકા કરામત.
 કીસીમે એને અયાં બનકે આયા.
 વહાં અકલ ફૂલયા મગર યહાં બી ફરરખ,
 બ હુકમે ખુદાએ જહાં બનકે આયા.

અઝલે-મુશા—તર્જે-કબાલી—

ફર્કે પ્રીરકેબના દીલકો સતા રહા હય,
 સીનેસે દમ નીકલકર, આખોમે આ રહા હય.

જલવા દીઆ દીખા કર, રૂખકો છુપા રહા હય,
 દેખો હસા હસા કર, ઝાલીમ રહા રહા હય.
 ફરવે બાહાર આઈ, મસ્તો કો આપને સાકી,
 સાગીર પીત. પીત. કર, ખુદ બના રહા હે.
 બર્ફે નિશાહે ઉનકી અરકે રવાં હમારા,
 વો લગા રહી હય ઓર યે બુઝા રહા હય.
 રફતાર મય શીતના, શીતને મય શેરે મેહસર,
 જગતે મુલા રહા હય સાંતે જગા રહા હય.
 મય માગતા હું બોસા વોહ દે રહે હય ગાલી.
 યે લેને દેના કૈસા તુરફે દીખા રહા હય.
 અબરકા એક મિસારા મુજકો દીખાદે મુશા,
 આંખો મય દુશ્મનોરી છુરીયાં ચલા ગહા હય.

મગલૈ-મુસ્તફા-તજે-કવાલી—

ભીસીકા મીલા હય ખુદા ચુપકે ચુપકે,
 નો કરતા હય અહો બુકા, ચુપકે ચુપકે.
 નો કરદે ફના ઇસ બકા બહીરીમે,
 તો હો બય વસ્લે ખુદા ચુપકે ચુપકે ચુપકે.
 નો હય મેરી હાજત—દિલી જલ્દ ઉરકો,
 ઇલાહી તું કરદે રવા ચુપકે ચુપકે.
 મુનાહ નો કે કરતે હય પોશીદા શખ્સે,
 સગલ ઉન્કો દેગા, ખુદા ચુપકે ચુપકે,
 બકા મરતયા ઉરકો મહેસરમે હોગા,
 નો દેતે હય રાહે ખુદા ચુપકે ચુપકે.
 ફક્લ ઉમ્મતકે ખાતિર નિમાઝોમે હક્સે,
 દોઆ કરતેથે મુસ્તફા ચુપકે ચુપકે.

(૫૪)

અઝલે-બેકસ—

—:□:—

ખીલવાદે મેં કે ફસલ અખ આધ ખદારકી,
સાકી તુજે હસમ નેરે પરવર દીગારકી.
હિસ શોખસે નઝર બે હબી હમને ચારકી,
ખરદી નીગાહકી ઉસને કલેજેકે પારકી.
કાબેસે હય ગરઝ ન સનમ ખાનેસે ગરઝ,
સીજદા કીયા બહા મીલી તસવીરે ચારકી.
તાબે તજલ્લીએ રૂકે જાના ન લાસકા,
રજત હવામે બિડ ગઈ સખ લાલા ઝારકી.
મકતલમે હમતો કતલહી હેનેકો આઝમેથે,
કહું રૂક ગઈ કીતીલસે તલવાર ચારકી.
બોસે સબે વીસાગ લીયે ઈસ કદરકે વો,
કહેને લગે કે ખાઈ કસમ અખતો પ્યારકી.
તકદીર ઝોજ પર હુધ બેકસ ખુદાકા શુકર,
આદમ હે આજ બાદેપે ઉસ ગુલ ઝોઝારકી.

અઝલે-મુસા—તજે—કવાલી—

ઝીખતી હય ખુલખુલે સુના ચમન રહે જાએગા,
અથ શુલો મીલ લો ગલે—વર્ન મહન રહે જાએગા.
ચાર દિનકી ચાંદનિ, આખર અંધેરી રાત હય,
સખ ફના હો જાએગે સખ જુલ મનન રહે જાએગા.
હય યહે શુદ્ધાની ન ઈનસે દિલ લગાંઓ ખુલખુલો,
આઝમેગી બાદે ખિન્ન, સુના ચમન રહે જાએગા.
મય વોહ આશિક બા વફા હું સુનકે મેરા ઇન્તેકાલ,
કેખ લેના હાય મલતા, શુલબદન રહે જાએગા.

(૫૫)

દફન કરકે સખ ચલે જાએગે મુજકો આશના,
કપ્પમેં બસ સાથ અરમાનો મહન રહે જાયા,
હે ચૂકી વચ્છા ખિચારી, માનવો અપતો કહા.
ગરદિસે હિજર સનમમેં હી યો મુસા મર ગયા,
સરપે તેરે ખુન અય અર્ખે કોહન રહે જાયા.

ગઝલે-હુમરી-રાગ-દેશ-ઉસ્તાદી-

સુનો તુમ ગાર પરદેશી, બચન ક્યસે નીભાવોગે-દો. —બચન.
નદીઆં જોરસે ખેલતી કવૈયાં સુજ ના પડતી,
પોકારું અપને હેમ્મતકું લગાદે પાર મેરી નઈઆ. —સુનો.
બાલપણ ખેલમેં ખાયા જુવાની નીંદ ભર સોયા,
છુઠાપા દેખકે રોયા, નખીજ આસરા તેરા. —સુનો.

ગઝલે-નૈયર.—કલ્લાલી-અક્ષાબન્દિજાન—

છુપા છુપા કે લેલીયા દીલ, અયશાં દીલબાર કોન હે
કુજ નઝર પડતી નહી, પરદે કે અંદર કોન હે.
સગે અસવદ રખડીયા ઓર ખુદ મદીના જાખસે,
યે ખખર હોતી નહી કાઅબે કે અંદર કોન હે.
રોકતી હે દાઝે શીનહાસે શરીઅત ક્યા કહું,
યા રસુલિશ્શાહતુ અદ્દાહો અકખર કોન હે,
યા નખી તુઝસે બને લાખો નખી સાહેબ વલી.
અયસા હાથોંકા સખી દીલકા દીલાવર કોન હય.
સખસે અવ્વલ સખસે આખીર સખસે અફઝલ હય તું,
અખીયામેં યા નખી તેરે બરાબર કોન હે.
પીરકી દીલ પર નઝર હે સખ ઉસે માલુમ હે,
જાનતા હે કોન યે શુબનામ નૈયર કોન હે.

(૫૬)

ગઝલે-મુલતાન—તર્જે-કંવાલી—

શાને નખી તુમહી હો જાને અલી તુમહી હો,
અજમેર વાલે ખવાજ હીદલ વલી તુમહી હો.
પાતે હેં જશકે દરપર સાઈલ તમામ મક્સદ.—
અયસે કરીમ નામી અયસે સખી તુમહી હો.
ઇસલામકી હીમાયત લારેખ કીહે તુમને,—
ખેશક મોઈનદીને પયગંબરી તુમહી હો.
પીરાને ચીશત જસપર કરતે હેં ફક્ષ હરદમ,—
વાહ દુસરા નહીં હે વાહ એકહી તુમહી હો.
હાજત તલખ તુમહીસે હોતે હેં અલલે મક્સદ,—
મુશ્લીસકો અપને દરપર કરને ગની તુમહી હો.
મુલતાનકી તરેહસે મદદાલ હે જમાના,—
અયસે ગરીબ પરવર નામી વાલી તુમહી હો.

(ખુલખુલે ખંગાલી)—ગઝલે-કંવાલી—

શીરીં જ્યા હુધ હે ફરહાદકે દલનમેં,
લયલા પુકારતી હે મજતુકે પેરહનમેં.
ઈતરો મલાલ મલકર હલકેમેં યાર ખેડા,
ખુલખુલ પકડને આયા સૈયાદ અંબુમનમેં.
આયાથા ખુલખુલોંકી તદબીરમેં ચુલોને,
હસહસકે માર ડાલા સૈયાદકો અમનમેં.
ચક્ષમે સીહાયસે તેરી પરદેસે બતાકે,
તાલીમ હોને આયા શીતના ફરેખ પનમેં.
ખાઝારે મીઝમેં ચલ યુસુફકા સામાના કર,
ખોટે ખરેકા પરદા ખુલ જાયેગા અમનમેં.

(૫૭)

બોસેમે લબકે હસંકર પદાં દીખાયે ઉસને,
બીજલા ગીરાઈ મુહપર તકદીરને યમનમેં,
કોઇ નહીં હે તેરા મકદુર હો તો આતશ,
હે રખ અબુરા દસ્તે ગરસાલે ગોઝનમેં.

ગઝલે-બેદમ-તર્જે-કંવાલી.

લયલાકો તુને આયાર મજનુ બનાકે મારા,
ક્યસે શકીસ્તા દીલકો દરદર શીરાકે મારા.

ફેરા હય પથરોસે સર કોહકન કા કીસીને,
મનમુરસે અલનહક કીસને કહા કે મારા.

આયાર તેરી કયા—તે રંગીયા ખયાં હો,
છુત બનકે આપ હમકો કાફર બનાકે મારા.

ગર બન ગઈ બલાસે એ દીન નહી ગમ ઉસકા,
કર શુકર ઉસને અપના બન્દા બનાકે મારા.

સબ બર રખ્યા ખીયાલે ગેસુમે ઉસે બેદમ,
ઔર મુખ્હ હમકો રૂખસે પરદા ઉડાકે મારા.

ગઝલે-હાફીઝ—તર્જે-કંવાલી—

માહમેં ગર આપ હેં તો શમેઅ તુરાનીમેં કૌન,
શમેઅમેં વાહ હે અગર રેહતા તો પરવાનેમેં કાન.

કાહેકો શેખો-ખીરહમન ઢુંઢતે શીરતે હો તુમે,
ગર ખુદા બસતીમેં રેહતા હે તો વીરાનેમેં કૌન.

ગર કીસીસે ક્યું ઝગડતે હો શદ્દ પીકર શરાખ,
ગર ખુદા મસ્તોમેં રેહતા હે તો ફરજાનેમેં કૌન.

જાકે તુમ દેરો હરમમેં ઢુંઢતે હો કીસ લીએ,
ગર ખુદા મસજીદમેં રેહતા હે તો ફરજાનેમેં કૌન.

હે ચે મંઝીલ સખ્ત તર સમઝો ઇસે હાફીઝ જરા,
એ-ખુદીસે આ-ખુદી બેહતર, હે આ-ખતેમેં કાન.

(૫૮)

ગઝલે-કંવાલી.

—:□:—

મળહ દેતે હે ક્યા ચાર તેરે ખાલ ધુંધરવાલે,
તેરે ખાલ ધુંધરવાલે તેરે ખાલ ધુંધરવાલે.
પહેલેડી મુજશે તકરાર અખ તું ક્યા કરના હય પાર,
તેરી તરફસે ચાર મેરે દીલમે પડ ગયે છાલે.
તેરી ખાત હે જાનલ મેરે દીલમે આયા ખીયાલ,
આપની બુઝદી કો સંભાલ, યો બેકરાર બનેરાલે.

ગઝલે-મઝહર—તર્જ—કંવાલી—

દીલો જાન મેરા લેકર દીલખર કહાં ગયોરે,
મુજકો બનાકે મુઝતર દીલખર કહાં ગયોરે.
કાઅબમે તુજકો હુંકું યા બુતકદમે અખ જીત,
જાઉ કહાં કહાં પર દીલખર કહાં ગયોરે.
કુરકતમે ઉસ પરીકે દીવાના વાર બનખન,
કેહતા ચેહી હું દરદર દીલખર કહાં ગયોરે.
અખનો અખર લો આકર વોહ ધરકક જાગરપર,
કારી લગાહે અંજર-દીલખર કહાં ગયોરે.
દીખલા વોહ અપની મુરત ને નુરકી હય મુરત,
બે પરદા અખ શરાવર દીલખર કહાં ગયોરે.
હિલફત બઝાહે ખારે હમસે હુએ કીનારે,
હયરાં બહોત હે “મઝહર” દીલખર કહાં ગયોરે.

નશાતરે ઉલફત—ગઝલે-કંવાલી.

તેરે જોગ મે પહેનીકફની મેરે બાકે જવાને મદની
તેરે નૈનાસે નુર ટપકતા, પટકા કમર મે નખુ વતકા.

(૫૬)

અલ્લાહરે નાઝુક બદની, મેરે બાંકે જવાને મદની.
મેરે બાંકે રંગીલે સૈયાં, મય પડું હું તોરે પૈયાં.
કીજો ન મેરી દીવ શીકની મેરે બાંકે જવાને મદની.
હર ફુલમે તેરી જુ દય હુર રંગમે તુંહી તું દય,
તુઝે ચપા કહું યા સમની, મેરી બાંકે જવાની મદની.

ગઝલે-અકબર.

—:□:—

તાજીમસે લેતા હે ખુદા નામે મોહમ્મદ,
કયા નામ હે અય સદલે અલ્લા નામે મોહમ્મદ.
સીજદેમેં રહા દસ સો ખરસ સર ન ઉઠાયા,
જસ વખત કલમ લીખને લગા નામે મોહમ્મદ.
ડરતાયા ગુનાહોંસે મેં રહમતને નીંદા દી,
ગાફીલ તું કહી બુલ ગયા નામે મોહમ્મદ.
કુરઆનમેં જન્નતમેં સરે અર્શ સરે લોહ,
કીસ શાનસે ખાલીફને લીખા નામે મોહમ્મદ.
હે ઉસપે દરામ આગ જહન્નમકી અઝીઝો,
જસ શખ્શકે હો દીલ પે લીખા નામે મોહમ્મદ.
અકબર તું બયા ચાહે અગર નારે મકરસે,
સીનેકે નગીને પે લીખ ખુદા નામે મોહમ્મદ.

ગઝલે-મહમુદશાહ—તર્જે-લાવની.

કોનો મકામેં અહમદ ફુલ્હા રૂપ નીરાસા લાયા હે,
અયન અરબમેં દેખ જરા તું રબમેં કયસા સમાયા હે.
ધન્ના ફતહનકા તાજ પેહનકર નસકુન મીનાક્ષીકી સગેદ ઉઠકર,
કલમયે હેક વહદતકાં ધર ધર ઉસને ડંકા બજાયા હે.

(૬૦)

અરબા અનાસીર ખાકી પુતલા આદમ જસકા નામ ધરી,
જ્યસે થે વયસે ઉઠ ગયે ઝોર ઊસમેં કયસા સમાયા હે.
રહ-મતે આલમ બનકર આયે, દોનોં જહાંકી બખશીશકે,
શખ્શીર શખ્શરકે. ઝામીન દેકર ઉમ્મતકે છુડાયા હે.
આઈના ફના શીશ શેખકા મહમુદશાહ હો જીરકો નસીબ,
જમતે ધરકે-હખીબે-ખુદા, ગર દીલમેં અપને સમાયા હે.

ગઝલે-અકબર-કંવાલી—

અર્શપે તુમહો ફર્શપે તુમ હરશયમેં બસર્ખયાં તુમહી તો હો,
લાવારીસકે વારિસ તુમ, દર્દ સુનઈયા તુમહી તો હો.
ખુલખુલમેં તુમ જાકર ચેહકે, કુલમેં ખુ બનકર મેહકે,
હર હરદેરી અદામેં અય દાતા શામ શુનઈયા તું મહી તો હો.
શુલીલી મનસુરકે. તુંમને મરમદકા સર ઉડવાયા,
ફાવ્યખુદની કે ખોસ્તામે તુમ ખોલે, રંગ રગઈયા તુંમહી તોહો.
ચુનુસકે માહીએ નીકાલા અતિશ કો મુલઝાર કીયા
ચુસુકકે ચાહે કિનઆમેં, ધિર બધઈહી યા તુમહી તો હો.
તુમહીને અઝધરકે મારા હે, તુમહીને ખયખરકો લુટા,
શીરસે સલમાં કો બચાયા, અયસે સિપઈયા તુમહી તો હો.
ચાંદસે દો દુકડે કર ડાલે, સુરજકો ઉલટા ફેરા,
બિછડે થે આદમ-કંવાસે, ઉતકે મીલઈયાં તુમહી તો હો.
જલદી આવો મદદકો વારિસ, નઈયા કુખી જાની હય,
તુમબિન કિસ્સે કહે-યે-અકબર, ઈસકે ખેવઈયા તુમહી તો હો,

ગઝલે-દાગ-તર્જે-કંવાલી—

ગર હો ઝલક બાહમ ઈનશાન કરકે જૂલે,
એહસાનકા મસા હે એહસાન કરકે જૂલે.

(૬૧)

નશતરસે કમ નહીં કુછ છેડહે આરબુદી,
આશીક મીઝાજ કયું કર અરમાન કરકે ભૂલે.
અપને કીયેપે નજાં-હો, આદમી ન હરગીઝ,
તાઅત—હો—ઈતાઅત, ઇનસાન કરકે ભૂલે.
ખુદહી મુઝે જુલાયા શીર ખાત લી ન-પુછી,
વોહ અંબુમનમેં અપની મેહમાન કરકે ભૂલે.
અબ ઇશ્કકા સહીશ યું દીલસે મીટ ગયા હે.
જસ તરેહ યાદ કોઈ, કુરઆન કરકે ભૂલે.
અય દાગ અપના એહસાન રખખેગા કાતીલ,
વોહ ઓર મેરી મુશકીલ આસાન કરકે ભૂલે.

ફૈનોગ્રાફ ગાયન—(જલશા સંગ્રહ)—કંવાલી-ગઝલ.

તુને પીતકા વાયદા કરકે પીઆ, મોસે પ્રીત લગાના છેડ દીયા,
વોહ મહેરકી અખીયાં ફેર લીતી, હરદમકા આના છેડ દીયા.
જરા દરસ દીખાકે બોલો સજન, તોરે બોલોપે વાઝ સબ તનમન,
તેરે ઇશ્કમેં ખોયા સારા જોખન, મેંને અપના ખીગાના છેડ દીયા.
ઈસ યાદસે પેહલેં નેહ લગા, ઓર મનકો મેરે ફેર લીયા,
અયસે બસે કીસ દેશમેં જા. જો ઇસ દેશકા આના છેડ દીયા.
જાયેં એરી સખી અજમેરકો, ચલ જહાં અપને પીયાકા બાસા હય,
પીઆ ખીના કુછ ભાવત ના, મેને દીલકા લગાના છેડ દીયા.

ગઝલે-તજમ્મુલ—શાને-ખવાન્ન—

દીલકો લુભા રહી હે ખવાન્નકી પ્યારી સુરત,
હયરતમેં લા રહી હે ખવાન્નકી પ્યારી સુરત.
શીર-લે રહી હે ચુટકી દર પરદા મેરે દીલમેં,
શીર યાદ આ રહી હે ખવાન્નકી પ્યારી સુરત.

(૬૨)

ઉશશાક સોઝે ગમસે હેં બહારે દીદ જલતે,
તનમન જલા રહી હે જવાબકી પ્યારી સુરત.
બેહોસ હો રહે હેં તાલીબ દમે નજારા,
કયા હોશ ઉડા રહી હે જવાબકી પ્યારી સુરત.
કયુંકર નઝર ન આયે આપાદ જુપડા ચેહ,
દાલમેં બસા રહી હે જવાબકી પ્યારી સુરત.
હસરત નીકલ રહી હે દીદારકી તજમુલ,
કિસમત જગા રહી હે જવાબકી પ્યારી સુરત.

(નવનેહાલે ગુલસન)—તજે-ગઝલ-કંવાલી—

યે કયસે બાલ બીબરે હે, યે સુરત કયું બની ગમકી,
તુમ્હારે દુશમનોકો કયા, પડી હે મેરે માતમકી.
મઝા ઈસમેંહી આતા હે, નમક છીરકો નમક છીરકો,
કસમ લેલો નહિ આદત, મેરે ઝખ્મોં કે મરહમકી.
શીકાયત કીમશેં કયા કજબે, હય કયા ઉલટા ઝમાનાં હે,
બડાયા પ્યાર જબ હમને માહબબત આપને કમકી.

ન મીલયેગા ન મીલયેગા, કોઇ હમ મર ન જાએંગે,
ખુદાકા શુક હે પેહલે કે-મોહબબત આપને કમકી.
ખુદા જાને તુમ્હેલી, રહેમ આતા હે ગરીબોં પર,
પસે પરહદ તો મોહલ્લત, નહિ મીલતી કોઇ હમકી.
વહાં જાતે હો થમ થમ કર, ચલો ઐશીલી કયા જલદી,
ખુદા રખે તુમ્હી તુમ હો, નજર પડતી હે આલમકી.
જસ રંગમેં અય ચાર મુજે, તું નઝર આચા,
ઐશા કોઇ ગુલલી નહિ, ખુશરૂ નઝર અપુચા.

ગઝલે-મીરાશાહ.

—:□:—

સદા દીલમે તસવ્વુર હે અલાહિદીન સાખીરકા,
 વઝીફા નામ ખેલતર હે, અલાહિદીન સાખીરકા.
કલામ હુસેન નુરાની જમાલે જલવા રહમાની,
 મીસાલે માહે અનવર હે અલાહિદીન સાખીરકા.
 શરીફે અલ્ફવો આખીર રહી હે ઝાહીરો ખાતીન,
 સદરા રોજે મહશર હે, અલાહિદીન સાખીરકા.
 જીસે ખવાહીશ હો ફરખે વાસીલે હક જતે મે અઘાકી,
 ચલા જાવે ખુલા દર હે, અલાહિદીન સાખીરકા.
 મરીજે નાતવાં હું મુનિસો હમ દમ નહીં કોઈ,
 દો આલમમે વોહી ધર હે અલાહિદીન સાખીરકા.
 સગે દરબારે આજઝ હું બદો વ રંજુર **મીરાંશાહ**,
 સધ માકીતે જલ્ધર હે અલાહિદીન સાખીરકા.

નાટકે—વતન—ખંસરી—

ખોલ કર આંખે જો દેખા તો યહાં કુછ બી નહી.
 મા સીવાએ રંજે હસરતકે યહાં કુછ બી નહી.
 હમ અજલસે મુનકે આએથે બહોત તારીફ પર,
 આકે જમ દુનીયામે દેખા તો યહાં કુછ બી નહી.
 પૂછા દારાસે કહો દુનીયાસે તુમ ક્યા લે ચલે,
 દસ્તે હસરત મલ કે ખોલા મહેરબા કુછ બી નહી.
 કલતો ઉડતે થે ફરે રે આજ ઉતકી કષ્ઠપર,
 ના મુરાદીકા હય ઝુંડા ઔર નીશા કુછ બી નહી.
 રંજ હોગા દેખ લોગે પ્રેમકી તુરબત અગર,
ખાખ મીટી કે સીવા બસ હું ન હાં કુછ બી નહી.

ગઝલે-સાદીક.

—:□:—

સખીરે મંચે પીતમકો ક્યુંકર મનાઉ,
 ચેહ આતી હચે જમેં કે જોગન કલાઉ.
 છુપાકર સનમ મુજકો એ એસાહી દેખે,
 તો લાચો ભયુત અપને મુહ પર લગાઉ.
 મનાઉ પીયાકો મચેં કીસ કીસ તરેહસે અખ,
 ચેહ દે દે જગર જાં મચેં કીસકો સુનાઉ.
 પીવ પીવ કહે સરકે બલોંકે અપને,
 ઉદાસન કલાઉ જટા મચેં ખડાઉં.
 શીર્ષ મચે નગર હો ગલે ડાલ ધંટા,
 જર્ષ ખચેકું દીલકી મય ધુની જગાઉ.
 નહી કામ કુંજ ખચેર સાદીકકો ઉસ ખીન,
 ફલે નામ અગર દીલકો અપને રીનઉ.

નાટકે-વતન ખંસરી—ગઝલ—

ન તુ જોગી બન ન ખીરોગી બન, ન લગાડે ખાક તુ બનમેં જા,
 જો ખુદાકો હય તુજે દુંડના, કીસી મારાફતકે અમનમેં જા.
 જો ખુદીકો અપની મીટાએગા તો ખુદાકી જાતકો પાએગા,
 તુજે ઉસકા તુર હય દેખના તો મીસાલે ચાંદ ગહનમેં જા.
 વોહી ઇસામેં, વોહી મુસામેં, વોહી કાખામેં, વોહી કલીસામેં,
 વોહી ફૂમ, બનકે હય છુપ રહ્યા ઉસકે દુંડ ને ખીન્દ્રાબનમેં જા.
 વોહી રામમેં વોહી રહીમમેં વોહ અલીફરામ આરહીમમેં,
 વોહી કહે કે કુન કહી ચલદીયા ઉસે દેખ અપને તું તનમેં જા.
 તું અબસ મીટાતા હય રંગ શુ તુજે કૌન જાને હય કૌન તું,
 કહા માલ લે ફખર એ નવા તુ યાંસે અપને વતનમેં જા.

(૬૫)

સજનવાણી-ગઝલ-સતાર-કબાલી-

નુરકા જલવા દિખાયા ચારને, હાય દિવાના બનાયા ચારને-નુરકા.
મસ્ત મુશ્કિને કીયા અમતો મુજે, જામ ઉલ્લસિતકા પિયાલા ચારને-નુરકા.
અગ નહિ ઉનકો આરામ ચૈઃ ખ્યાલમેં, જલ્વા દીખાયા ચારને-નુરકા.
મેરી હસ્તાકો મિટાનેકો લીય, દીલકે અંદર ઘર બનાયા ચારને-નુરકા.
સુરને મુશ્કિલમેં પાયા ચારકા, હાં ખુશ હે નકશા બનાયા ચારને-નુરકા.
રાજ મખસી જાયદા જાવે નહિ, ભેદ સખ ઇસ્મેં છુપાયા ચારને-નુરકા.
અર્થ આજમ પર ખુશ મહમુદકો, ચારકો મદમાં બનાયા ચારને-નુરકા.
ચાર પર સતારો હોઝર શીદા, ખુશ જકકર કહ દિખાયા ચારને-નુરકા.

નહ-મ મલ-મુસતેહઝાદે-શમ્શ-

યા અહ નહે મુરસલ હું ગીરેફતાર-તુમ્હારા-મીત જાવે ખુદારા,
અદ નામ હુવા હું સરે બાઝાર તુમ્હારા, મીત જાઓ ખુદારા.
મરતા હું તપે હીજસે અય શાકસે મશહુર-ઓર હાલ હે અખતર,
સદહેક કે-શીર મુજસે નહી પીયાર તુમ્હારા-મીત જાઓ ખુદારા.
પુછો જો કબી મુજસે કે હે કીસકા તું મયદ-કેહલું ચેહી હાશા-
મુજકા હે ફકત મશક-કા આઝાર તુમ્હારા-મીત જાઓ ખુદારા.
તાલીય હું નમે ઝીલ્લે હુમાકા નજના કા-અય વાલીપે લીપે બતહા,
કાશી હે મુજે સાયએ દીવાર તુમારા-મીત જાઓ ખુદારા.
કુરખાન હુ સો જાસે બકાએ તેરી લેલું-કુદા ન સમાઈ,
એક બાર હો ગર ખ્યાલમેં દીવાર તુમ્હારા-મીત જાઓ ખુદારા.
ગર દરદે મુહમ્મતકા નહી આપકો બાવર-અય દીનકે સરવર-
હો દેખો મેરી નખલ હું ખીમાર તુમ્હારા-મીત જાઓ ખુદારા.
હોબાદેસના ગરસુએ યસરય તેરા જાના-હઝરતસે ચે કેહના,
બેચેન હે ચે “શમ્શ”-બી દીલ અફગાર તુમ્હારા-મીત જાઓ ખુદારા.

નઈ-ગઝલ—

—:—:—

તેરી આંખોને ચેલ ક્યા, બહુસા નકશા કર દીયા,
 ચુટકીયાં લેકર જગરમે દરદ પયદા કર દીયા.
 હીલકે હો દુકડે કીઓ હમને કીસીકી યાત્રમે,
 પહેલે ખુતખાના થાં દીલ અબ હમને કાઅખા કર દીયા.
 એક હી મીટીસે દોનોં કો બનાયા થા મગર,
 શાન ઉસકી મુજકો મજનુ—નુજકો લયલા કર દીયા.
 તેરેહી ચશમે કરમસે શાકીએ બંદા નવાઝ,
 ઝરે કૌ ખુરશીઃ ઓર કતરે કો દરયા કર દીયા.
 મારેના ઓર જલાના કામહે માઅશુક કા,
 આંખસે મારા લખે નાઝુકસે ઝીન્દા કર દીયા.
 દીલ તડપકર જામ બન કર ઓર તડપકર રેલ ગયા,
 ક્યા ભરી મેહફીલમે સાકીને ઈશારા કર દીયા.
 ઈશકકી મજબુરયાં પુછે 'હુસેખાં' સે કોઇ,
 મીસરફે ખાજારમે મુમુકકો ફત્વા કર દીયા.

નઈ-ગઝલ—“યાદે-નબી”—

હે હો આલમમેં સખડા દુહારા નબી,
 હે ખુદાકા પીયારા હમારા નબી.
 આસીયોં કો નહિં ખોડે મેહશર ઝરા,
 હે જહાં કા સહારા હમારા નબી.
 મેહરે રન્ગે અલમ મેં હંચ ગરકાવ હમ,
 પાર લગ જાએ ખેડા હમારા નબી.
 રોશની જસકી મેહરે મુન્વર મેં હે,
 હુર ખાલીક કાહે ક્યા સીતારા નબી.

(૬૭)

અરશ પર પાંદચે જસદમ રસલે ખુદા,
હકને હસ કર પુતારા હમારા નખી.
ઉસ કે પરતોસે દુન્યામેં હે રોશની,
અરશે હક કાહે તારા હમારા નખી.
હલ હુધ મુસ્કીને અપની બસ એક આન,
હમને જસ દમ પુતારા હમારા નખી.
હિન્દ મેં કયુ નહી મય રેતા રહું,
મેં ધરિર હું ઉધર હે હમારા નખી,

બજનવાણી-ગઝલે-સતાર—તર્જે-કબાલી—

તું દીલબર હે તો મેં દીલ હું, તું ગુલશન હય તો મેં ગુલ હું,
અગર ગુલશનના ગુલ હે તું, તો મંચળી તેરા બુલબુલ હું—તું
અગર તું ચાર હે મેરા, તો મંચ દીલદાર હું તેરા,
અગર તું ચહેરે અનવર હે તો મંચળી જુલ્ફ સુમબુલ હું—તું
તું ખુરશીદ હે તો મય જરી, તું દગ્ગિયા ઔર મેં ખતરા,
અગર તું રીપ હે તો મંચળી, માતી ઉસમેં બેમુલ હું—તું
અગર તું તેજે-મૈત્રા હે, તો મંચળી ઢાલે-અહેમદ હું,
અગર તું હય શહીદે કરમલા, તો મંચળી ફલફલ હું—તું
અગર તું નુર હય જાના, તો મંચળી નુરકા ધર હું,
અગર સનાર હય શયદા, તો મંચ દિવાના બીવકુલ હું—તું.

બજનવાણી-ગઝલે-સતાર—કબાલી—

સીસા હે મસ્તી મેં ઝોર, મસ્તી મેરી સીસેમેં હે,
ક્યાં ન પીવું શૌખસે, મેરાહી દીલ સીસેમેં હે.—સીસા
અયે બખરો યા ખરો, અમ પંખે શહી અય સુના,
હય પરીકે હાયમેં સીસા, પરી સીસેમેં હે.—સીસા

(૬૮)

પીરે બહીય જામલે, સાંછીસે તલગ કર દોડકર,
ખુન ગઈ તકદીર મેરી, હરથડી સીસેમેં હે.—સીસા
એક ચીલુ અગ પીલા, સનાર અપને ચારસે,
ક્યા કહું મેરી નગર, અગ હરથડી સીસેમેં હે—સીસા
ગઝલે—ફીદા. —: —:—

સદગમી અલ્લા ક્યા હે હરશીઝ, અગ મેરકી
ધીર દેખા મુજકો બહારે ખુશ-નુમાં અગ મેરકી.
ચેઝ કરતા હું ખુશમે ઇત્તીબા અગ મેરકી,
ચાંગતા હું શાહે તય્યાસે દુઆ અગ મેરકી.
બાની હે શેકે ઝીહારતેં યહાં ખલકે ખુદા,
બહાઈ તોશીર ક્યા તુઝસે શાહા અગ મેરકી.
બાનીસારે ખવાગ સાહેબ હો ગયા હું અગ ફીદા,
અયગી ક્યું કર મેરે દીનસે વીલા અગ મેરકી.

“પીરાને ઠલીબર”—કન્વાલા-ચાર-બેન—

કુતુબકી તરાહ આપ બે બલ ખાયે હુવે હો,
ચાલુમ હુવા ગયરકે બહકાયે હુવે હો.—
બના નહિ રહેનેકા સદા એક જમાના,
આજ ઓર હય કલ ઓર નહિ ઇશકા ઠીકના.
હો જાએગા ચાંદરે ઝે ચે ફુશન રવાના.
કલ પરકે મેરી જાન તુમ ઇતરાયે હુવે હો.—
અલ્લાહ કરે આપ બી આશીક હોં કીશીપર,
ઓર હિસકે સીવા ચેન ના આયે તુમે દમભર.
ચાલુમ હો તમ ઇશક ખસે કહેને હય દીલબર,
મેરી તરાહ તીરે સીનમ ખાએ હુવે હો.—

(૬૬)

ક્યું ટેડી નઝર આજ હે ક્યા દીવમેં હય કની,
 મુહ સુરખ હે ગર માયે છે હો યા નેશે જવાની.
 યા ગેરયે કુછ કે આપસે લગાઈ મેરી જાની,
 તે વરસે નુમાયાં હય કે બલ ખાયે હુવે હો—
 હિમ શોકને દેખા ગે મુઝે મુશતેરા દરા હે,
 ફરમાયા જમાલ અપ ક્યું આજ પગેશાં.
 હો આજકી સખ હોડગે હમ આપકે મકુમાં,
 અરમાન નખાકી રહે તરસાને હુવે હો.—

મઝલે-તાહેર.

—: —:—

અજલ એક દીન સમકો આકર રહેગી,
 જસે જાન કહેતે હેં જાકર રહેગી.
 મઝા મૌતકા સમકો ચખતા પડેગા,
 યે મીટીમેં એક દીન મીલાકર રહેગી.
 કઝાકો યે સમજે કે સર પર ખડી હએ,
 યે હસતી કો શખકી મીટાકાર રહેગી.
 ખુલી હએ અપ આંખે ન બુલો અજલકો,
 યે કઝા લહદમેં સુલા કર રહેગી.
 અજબ જરફી બાલી પર ખેડી હે આકર.
 તો દુન્યાસે હિસકો ઉઠાકર રહેગી.
 ન છોડેગી પ્યાસી મોહખત-નખી કી,
 શરાખત તહુરા પીલા કર રહેગી.
 કઝા આએગી જાન જાએગી તાહેર,
 હો આકર રહેગી યે જાકર રહેગી.

(૭૦)

નધ-ગઝલ-તરજે-કવવાલી-

નેનામેં રૂપ જવાન હમારે રામા રહા હય,
 ઘટવટમેં વો સાવરીયા રગત દોખા રહા હય.
 મોરલી બજાકે ડાયા-ડીયા મોઢે દીવાના,
 જોગી બનાકે મુજાકે દરદર શીના દના હય.
 સખીયા સુનો હમારી બાંચગી બેઠારી,
 શુરકા હોકાકે સાખીર સુરત દોખા રહા હય.
 ખીચતા હય દીત હમારા દુરી નહી ગવારા,
 કાપદ હમારા પ્યારા હમને ખુશ રહા હય.
 જવાનકે દવારે આકર હો હો ચે સુશી સાખીર.
 બકાસચે સીતમગર મુજાકે સતા રહી હય.

મઝલ-મકુર-કવવાલી-ખમી-બાન, અહમદાવાલી.

વા ગયેરસે રહે વા હમ્મે રહાનાત રહે,
 બાન બાતી રહે ક્યા ગમ હે મગર બાત રહે.
 સરકે કટનેકા મુઝે ગમ નહી પર ગમ ચે હે,
 બાત વોહ કીજયે જસમેં કે મુસાકાત રહે.
 નીંદ આંખોમેં હે શરમાવ હુઈ હે ચીંવાન,
 સચ બતાવો કે મેરી બાન કહાં નાત રહે.
 વઝાકે વકત મુઝે છોડકે બાતે હો કહાં,
 જાંગી-સર તો મેરી બાન મેરે સાથ રહે.
 બાન હાથોમેં રહે તાઝમેં ઇમાન રહે,
 હાય ઈસ ઇશકમેં દિંદુ ન મુમનમાન રહે.
 બાત બાનેકી બાની દીક્ષમેં ખુશી હોવે ગફુર,
 મારબી સાથ રહે મોસીમે બરસાત રહે.

“જ્યાને-છશક” — ગઝલ —

આશક છે યાર તુને ખીસ્મીત બનાકે મારા,
 દેખા ઉધરો જાલીમ જોખન દીખાકે મારા.
 તીક્ષ્ણી કુચ હે શક્તી, કુચ હી જવાની ઉઠતી,
 નીકળા ઉધરસે જાલીમ જોખન દીખાકે મારા.
 મેરી તરફસે કાસીઃ ઈસ ગુલસે બંકે કહેના,
 આશીક કી કુચ ખજાર હે છરકો ડંકાકે મારા.
 આયા જો સદરપર હમારાથી નઝાકત,
 લાખું અદાસે ઉસને એક કુત ઉડા કે મારા.
 હશમત સે ક્યું હે ખીયત આકર ગલેસે લગ જ,
 બેઠે ખીડાએ તુને ઉલ્કત બનાકે મારા.

ગઝલે-વ સીત — કબાલા —

ફના હર ચીઝ હો હય ઓર બકા અઝાદી અઝા હય,
 દીલે નાદાં દો આવમમેં સત અઝાદી અઝા હય.
 કરેં ક્યા બંકે બયતુલ્લાહમેં અય ગહિલે મુસદ્દિક,
 હમારે ખામગે દીલમેં બસા અઝાદી અઝા હય.
 જહાં દેખા હય હમને એક ઈસીકા જતવગર દેખા,
 હરમમેં છુત કહેમેં જતમજા અદલાહી અદલા હય.
 ક્લીસામેં હરમમેં દયરમેં મુરગાને ગુલશનમેં,
 ઉધર દેખો ઉધર સુખડો સામ અદલાહી અદલા હય.
 ન જા તુ અય દિલે નાંદા ન તુ ઇસ નકશે ઝાહીર પર,
 યહે ફુનીઆ ચાર દીનકી હય સદા અદલાહી અદલા હય.
 જ્યાં પર મોહરે ખામોશી હય લેફત શીરબી અથે વાસોલ,
 હમારા તાયરે દિલ કહે રહી, સદા અદલાહી અદલા હય.

(૭૨)

રંડી બાળેકી મરમત—તમે—ખ્યાલ—

રંડી નહીં કારીગરી યાર અથ ધરખાર લુટાને વાલે,
ઈસમે વફા નહીં જનહાર, અથ ધરખાર લુટાને વાલે.
હય જુટા ઇશકા પ્યાર, સય નફીસી કારોખાર,
ઈસમે નફીયા નહીં હય યાર.....અથ
ઉસને દેખા શેક હય જરફા, યહે જનકમે લાગ્યે ઉનકા,
ખાકે માત કહા તુમ કીસીકા, અથ ખેટા મુઝી વાલે....અથ
જરફે પાસ હો ડેમખસર મોઝ, ખસ મર ગજ રડી ઉસ પર,
ફિર કેસકા ઉઝાયા છપર, છડા બગી મોટરવાલે...અથ

ગઝલે-દીલખર—કંવાલી—

નામીં જે ફલાતુંથા વો ફર જના મેહી હું,
કહેતે યહ જસે કયસ વો દીવાના મેહી હું.
મેં કાખા હું વો શેખ જસે કરતે હેં લીજદા,
હિંદુ જસે પુજતે હે વો ખુમખાના મેહી હું.
અનમુર જના વો જે ચદલા દાગે ઉપર,
ખોસા અનહુલ હક્ક યા વો મસ્તાના મેહી હું.
મે વો હું જલા દીલ જસે કહેતે હેં કબાખા,
મય જસમેં સમાતી હય વો પયમાન મેહી હું.
એહમદ જના ઝોર મીમકે પરદેમેં છુપાયા.
દીલખર મેહી વો દીલખરે જનાના મેહી હું.

નઈ-મઝલ—કંવાલી—

દિલ લે ગયા હમારા નિલહાર હસતે હસતે,
કયા કામ કર ગયા વોહ યાર હસતે હસતે.
યારો ઝરા ચલો તુમ લાગ્યો ઉસે મનાકર,
વોહ હો ગયા હય હમસે ખેડાર હસતે હસતે.

(૭૩)

મજલીસમે આશકોંની અમર મેં તેરી દેખું,
આપસમેં ચલ રહી હય તલવાર હસને હસને.
ચારો ન સહેલ સમગ્ને તુમ હાલ નાંતવાઝ,
અયસા ન હો મરે યેહ બીમાર હમતે હસને.
ગર શોક દીદ હય પોંદયેંગે ઉસકે દર તક,
દેખેંગે હમ મુમાફિર દીવાર હસને હસને.

મઝલે-નાદીર-તબે-કંવાલી-

ગર ખોદ હર્શકા હય અલ્લાહસે લો લગાલે,
દુન્યામેં ક્યા મજા હય અલ્લાહસે લો લગાલે.
પીલે મયે મોહબ્બત, કર યાદ અપને રખકો,
ક્યા ખુશ યેહ નશા હય અલ્લાહસે લો લગાલે.
મત જા કીસીકે દરપર મત માંગ તું કીસીસે,
ખેકાર ફિર રહા હય અલ્લાસે લો લગાલે.
તુ ચાલમે ન આના ઉસ ખેસવા કે હરગીઝ,
દુન્યા બુરી બસા હય અલ્લાસે લો લગાલે.
જો માંગના હય તુજકો સો માંગ અપને રખસે,
હરખાર વેહ ખુશ્લા હય અલ્લાહસે લો લગાલે.
સખ યાદમેં ઉશીકી સરકો ઝુમ રહે હંચ,
ક્યા શાહ ક્યા ગહા હય, અલ્લાહસે લો લગાલે.
નાદિર કીયે નશીહત અખ ગૌરસે તુ સુન લે,
યેહ સખસે કેહ રહા હય અલ્લાહમે લો લગાલે.

મઝલે-દાગ-તબે-કંવાલી-

યહાંબી તું વહાંબી તું ઝમીં તેરી ફલક તેરા,
ઝહીં હમને પતા હરગીઝ ન પયા આજ તક તેરા.

(૭૪)

સીકાતો જનમેં યકતા હે તુ અય વહીદિ મુતલક,
 ન કોઈ તેરા શાની હે ન કોઈ મુશ-નરક તેરા.
 તેરે ક્યજે કરમસે નારો નુર આપસમેં યક દીક હેં,
 સના-ગર યક જ્યાં હરએક હે જન્નો મલક તેરા.
 કીસીકો ક્યા ખબર ક્યું ખયરો શર પયદા કીયા તુને,
 કે જો કુછ હે ખુદ મેં વોદ હે એ-રેઓ શક તેરા.
 ન જલતા તુર ક્યુંડર કીસ તરેહ મુસા ન ગરા ખાને,
 કદાં યે તાઓ તાનાત જલવા દેમે મદમક તેરા.
 દુઆ યે હે કે વડતે મર્ગ ઉરાકી મુશકીલ આસાં હેં,
 જ્યાંયે દાગકે નામ આપ, યા રબ યક બ યક તેરા.

મઝલે-કાદીર-નઈ-કન્વાલી-

અજગ નાજો અદાસે જાને મન ખન કનકે આને હેં,
 કમરકો ખમ તના છાતી ચટક દામનસે આતી હેં.
 લગાકે આંખમેં કાજલ ખનાકે જુદકે કુંકને,
 જમાકે હોરોપે મીસ્સી સતમ દરસનકો આને હેં.
 પેહનકે પાપેલેં પંજન ચલે આને હેં મન-ગોડન,
 કે ગોરે ગોરે હાથો પર તુજે કંગન સોદાને હેં.
 ખડે હે યારબી દા-ચાર લગાકે ધરિક કા ખાગર,
 ખુશીશે આજ અંગીયામેં નઈ જોખન સમાને હેં.
 અરે ક્યું સો-રદા કાદીર મેં આઈ હું તેરી ખાતીર,
 કે છડીયાં માર કુલોંકી તુજે માહન જમાને હેં.

મઝલે-અસીમ.

—:—:—

કીસ તેઝીસે કરબલમે ખીજાં હાએ ચલી હે,
 એક આનમે પામાલ હવા ખામે-અલી હે.

(૭૫)

ધસિયાંકી મુસીબતસે બચી ઉભતે એહમદ,
જસદમ સરે શાખીરપે શમશીર ચલી હે.
ઝોહર કા જગરખંદ માહુમદકા નવાસા,
કૌનેનકા મુખતાર દુમેન-ખંખને અલી હે.
મુરલીમ કે પીમર કેલને થે ચેલ વકત શહાદત,
વેહશત ભરી ફેફી હર એક ગલી હે.
બન દેનેકો તૈયાર હુવા હકકી રગ્ગ પર,
હર શાદકા મેહમાન સર્ખદે અજલી હે.
ગીરખાત બના ખુશક, ગુધુએ અલી અસગર,
વાની કે ધવિત તીરકી જુઝાર ચલી હે.
સખ એહલે કલક કેલને લગે વાદરે હીમ્મત,
લાખોં કે મુખખીનમે દુમેન ધંખને અલી હે.
સર અપના કટાને હેં પએ ઉભતે અહમદ,
કયા આસીયોં પર શકકને અવનાદે અલી હે.
હે આપકી ચેલ દર્દ ભરી નઝમ મંઝાર,
હર હકક “અસીમ” આપકા મીસરીકી ડલી હે.

મઝલે-ફૂઝ-મુજાબત-બરતપુરવાલી-

થે તકાજા હય કીસીકા હલતિબ પદેમેં હો,
પરદા દારોકે તવરમુલકી દુઆ પરદેમેં હો.
નાઝબી પરદેમેં હો અય નાં-અના પરદેમેં હો,
હુતકી બે બાત હો બેહરે ખુશ પરદેમેં હો.
તેરે સદકે ચારાગર ખુલને ન આએ રાઝે ઈશક,
મેં મરીઝે હીજ હું મેરી દવા પરદેમેં હો.
પ્રમોકા પેહચાને હકીકત મેં વો આએ હેં કહાં,
મેં પ્રમહી જાનો કે કહા ઝાહીર હો કયા પરદેમેં હો.

(૭૬)

કયું પસંદ આવે ભણા ઉમ્મરો ખુશ્ના નામ મેરા,
યા મજાહી મુઠોં તક જો રહા પરદેમે હો.
મેરા દાઅવા હય કીરી સુરતસે છુપ સક્તા નહીં,
વો અગર જાહીરમે હો અય કુખ્ર યા પરદેમે હો.

ગઝલે-અમીર.

—:—:—

ધસ્કમેં જીસે ગુઝરને હય ગુઝરને વાલે,
માતકી રાહ નહીં દેખને મરનેવાલે.
દાગ દીક્સે મેરા કહેતા હય રેહ ઉનકા જોગન,
દેખ ધસિ તરફ ઉભરતે હય ઉભરને વાલે.
આખરી વક્તબી પુરા ન કીયા વઅઝ્મે વસ્ત,
આપ આનેહી રહે, મર ગયે મરને વાલે.
ઉઠે ઝોર કુચએ મહબુબમેં પહોંચે આશક,
યેહ મુસારીર નહીં રસ્તે મેં હોરને વાલે.
જન દેનેકો કહા મેને તો હસકર જોલે,
તુમ સલામત રહો, હરરોઝ કે મરને લાલે.
ખઝમ માતમમે કબી ચખ્ખીકો આગ છુપકર,
ઝો મેરે સોગકે પરદેમેં સંવરને વાલે,
આસમા પર જો સીતારે નીક્લ આવે અય અમીર,
યાહ આવે મુઝે દાગ અપને ઉમરને વાલે.

ગઝલે-દાગ

—:—:—

સખ લોગ જીધર વોહ હય ઉધર દેખે રહે હય.
હમ દેખને વાલોંકી નજર દેખે રહે હય,
કોઇ તો મીસેગા સરે બાઝાર મોહબ્બત,
દીલ દેખ રહે હય વોહ જીગર દેખ રહે હય.

(૭૭)

કુચ્છ દેખ રહે હય દીલે ખીસ્મીલકા તડપના.
કુચ્છ ગૌરસે કાનીલકા હુન્નર દેખ રહે હય.
પહેલે તો સુના કરતે થે આશિકકી હકીકત
અખ આંખસે વોહ આઠો પહર દેખ રહે હય.
ખત ગયરકા પઢતે થે જો-જો ટોડા તો વોહ બોલે,
અખગારકા પરચા હય ખખર દેખે રહે હય.
ક્યું કુદર હય દીવાર સનમ હઝરતે વાગેઝ,
અસ્લાહ દીખતા હય ખશર દેખ રહે હય.
મય હાગ હું મરતાં હું ઇધર દેખીયે મુઝકો,
મુંહ ફેરકે યેહ આપ દીધર દેખ રહે હય,

નાટકે-સંસાર લીલા-તજે-કવ્વાલી

ઈસ્કો બાગરમે જુડી મહોખત લાયેગે,
લુટને જોખન જો આયે હયે; વડો લુટાકર જાયેગે,
મેરી બારા બરસકી ઉમરીયાં જોખનકા ઉબાર હય,
અખર તલવાર હય આંખે કટાર હય.
જુસ્કો દેખા બસ તીરહમને ફેંકા વડો ખીસ્મીલ-શીકાર હય,
મેરે સીને પર કુચ્છે અજાર હય.
મુજસે મહોખત વડો બરછીડી ધાર હય,
દેખ પતલી હમાનસી કમરીયાં, સાવરીયા લાચાર હય-મેરી.

અઝકે-નીમક-નહ-કવ્વાલી-

મેં ખુશ સમજતા હું કે તુમ કોન હો કયા હો,
ગર કુદર ન હોતા તો કેહદું કે ખુદા હો.
આંધીર મેં તો અહેમદ હો મહમદ હો ખશર હો,
ખાલીનમે ખુદા જાને કે તુમ કોન હો કયા હો.

(૭૮)

તુમ માલીકો મુખતાર હો બખશો જીશે ચાહો,
અલ્લાહકે બદે હોકે બદોકે ખુદા હો.
તુમ ચાંદકે દુકડે હો યા હો હુસ્નકે પુતલે,
જીસ રંગસે હો ગરઝકે મેહબુબે-ખુદા હો.
દેખે તો તેરી તેગ ગલે કીશો લગાએ.
ફુલ્લા હય વહી જીસકી ફુલ્લન અવરો કઝા હો.
તુમ લગજતે દરદે જગરી પુછતે કયા રો.
જામ તુમ હો નીમક પાસ તો શીર ક્યુ ન મઝા હો.

ગઝલે-અલામ.

—: □:—

મુલકમુલ હું મેં ઉસ મુલકો જીસ મુલકો ખુદા ચાહે,
હુરાને બહીસ્તીકો ક્યાં મેરી બક્ષા ચાહે.
કાઝમખ મેં રખા કયા હય, મંદરમે રખા કયા હય,
લે લે કદમે મુરશદ ગર હઝસે મીઝા ચાહે.
રખ ચાહું તું મુરશદકો રેહ પાસ તું મુરશદ કે,
બખશીશ ને અગર અયે દીલ તું રોઝે જાન ચાહે.
મય પીતે હું મસ્તાને તેરે ઇશક કે દીવાને
અય મેરે જલ્લે શાને જીસકો દીયા ચાહે.
પુછેગા ને વો મુજસે શયદા હો મીયાં કીસ્કે.
કેહ દુગા અનીમ ઉસસે જીસકો કે ખુદા ચાહે,

નઘ-કવ્વાલી—તમે-ગઝલ—

તેરા જલ્લવા નજર આયા જમાલે દોઝહાં બનકર,
હો આઝમ દીલમે રોશન હો ગઝમે અરઝો સમાં બનકર.
આનલિહકે કુરમે ઇઝતી શમ્શ ઓર મનસુર કાં કહેતે,
ન આતા ઉનકે મુંહસે તું ખુદ મુતલબ બઝાં બનકર.

(૭૯)

હરમ ઓર દેરમે જસ દમ હુવા ધજહાર વેહતકો
તો નાકોસોફ મુંહસેથી સદા શોફ અગાં બનકર.
ઉખાડે પાંઉ મલકોનોફ ખુત બદોફ જખ તુને
તો છુત ઝુકે ઝુકે સીજદેમે ગીરે અજઝો ખ્યાં બનકર.
ખીઝાંકા ખાફ ક્યા હય શીર બદા ઉસ બાગે વહેદતકો,
મુહારીઝ જસકે કુલોંકાં વોહ ખુદ હો બાગખાં બનકર.

ગઝલે-ધખલાસ.

—:—:—

ન રખમેગી ઝીન્દા મોહખખત કીસીઝી,
હમે લે ઉરગી વેહ / ચાહત કીસીઝી.
મુંઝે નીંદ ક્યા આઝે પુરકતકી રખમે,
કે ફિરતી હે આંખોમે સુરત કીસકી.
જહાં ભેજ દે અપને બન્દે કો માલિક,
ન દોખખ કીસીઝી ન જજન કીસીઝી.
તડપતા મુંઝે દેખકર યું ન હસતે,
અગર તુમકો હોતી મોહખખત કીસીઝી.
કબી દેખ લેતા હું અય માહ તુજકો,
કે મિલતી હે તુજમે શખાહત કીસીઝી.
ફકીરી મે યા રખ વોહ હીમખત અતાકર,
સમાઝે ન આંખો મે દૌવત કીસીઝી.
કરે કોઈ ધખલાસ શીક્યા તુંમહારા,
મગર તુમ ન કરના શીકાયત કીસીઝી,

નાટકે-સંસાર-નોકા—

સ્વામ ખુલે હીકોળા કુંજન બનમે ! કુંજ બનમે મધુ બનમે,
લતાએ પુખ્તોંકા, ખુલેમે ક્યા ખુલાતી હંએ ?

(૮૦)

પવનકે ઝોંકામે કયેસી સુગંધ આની હંએ ?
 પવનમેં ઝુનતે શાખે સમા દીખાતી હંએ ?
 મદનકે ગોદમે લેન્દર, એહ સખ રમાતી હંએ ?
 બસ ગર્ભ સાંવરી સુરત એહ નયનમેં ?—સ્થા

નાટકે-ભુલનો-ભોગ-તજે-ઉસ્તાદી—

મોરે, સરખે ગાગરીયાકા ભાર, સાવરીયા લે ઉતાર,
 હાથ હો ગધ હું મય તો ખેઝાર ખેઝાર.—મોરે.
 પનીયાં ભરન મોરી કમર લયક ગધ,
 ચક્કન ચક્કત ગાગર સર દલ ગધ, કરત રહી હું પુકાર,
 મય હું નારી, ભોલી બિચારી, હાથ દીજો મોરારી.—સાંવરી

ગઝલે-અફઝલ— —: —: —

કંઈન કેહતે હેં જુસ્કો ખિલવતે દરબારે કાતિલ હે,
 લહકે કેહતે હે જુસ્કો આશિકાકી છત્રે-મંજિલ હે.
 ધનયાતસે ખુદાકી દોનો જાતિય એકસા દિલ હે,
 મેં હું કલકા મુશતાક ઓર આમદ કાતિલ હે.
 લગાઓ લાખ ચોટિ પૂર ન ડુટા હે ન ડુટેગા,
 કહાં હે-શીશએ-મય, એહ હમારા ખું ભરા દિલ હે.
 બધાએગી તેરી બરકે ગઝલ હમબી તો દેખેગે,
 નહીં એહ તુરે-મીના, આશિકે ખેનાય કા દિલ હે.
 તસવ્વુર આરઝીપર તુર જાનાં કું-કહાં રેહતા,
 ન ઈસ કામિલ મેરી આંખે ન ઈસ કામિલ મેરા દિલ હે.
 વોહ લેકર હોગએ ચક્કતે મેં કેહતા રેહ ગયા અફઝલ,
 મેરા દિલ હે, મેરા દિલ હે, મેરા દિલ હે, મેરા દિલ હે.

ખત્મ-તમ્મત.

ફક્ત ઉદ્દગ્ધાન અને ગુજરાતી હર્ફોમાં બહાર પડેલી તદન નવા-સુધારા વધારા સાથેની નવિન ગઝલ કવ્વાલીની

—: બુકો: —

અઝલે હિન્દ-ભાગ ૧ થી ૮ ની તદન નવિન પ્રખ્યાત થયેલી ગઝલ કવ્વાલી ની મોટામાં મોટી પહેલવહેલીજ બહાર પડેલી બુક ૧૨૮ પાનાં જાડુ-પચરંગી ફેન્શી પુઠું છતાં ... ..કી. રૂ. ૧-૦-૦
અઝલે હિન્દ-ભા. ૧-૨ (પચરંગી પુઠું) ... ..કી. રૂ. ૦-૪-૦
અઝલે હિન્દ-ઝાદી-બેરંગી (પ્રખ્યાત ગઝલો).....કી. રૂ. ૦-૨-૦
અઝલે મહેફીલ-યાની પરસ્તાને જાહર પચરંગી પુઠું...કી. રૂ. ૦-૧૦-૦
માસુકે મે'ફીલ-યાને બાગેગુલશન (નવા સુધારા વધારા સાથે)કી રૂ. ૦-૪-૦
અઝલે અન્નાર યાને મોતીની માળા (નવીન ગઝલ કવ્વાલી)કી. રૂ. ૦-૪-૦
દરબારે મે'ફીલ (નવીન ગઝલ કવ્વાલી) બેરંગી... ..કી રૂ. ૦-૪-૦
રાજડો રોશન (... ..) ... ..કી. રૂ. ૦-૨-૦
ગઝલે દીલરૂબા- (... ..) ... ..કી. રૂ. ૦-૨-૦
માસુકે મુરત-ઉર્ફે-ગઝલે બુલબુલ ... ..કી. રૂ. ૦-૨-૦
બાગે ગુલશન-ઉર્ફે-માલીની બેટી ... ..કી. રૂ. ૦-૨-૦
અઝલે જાહર-યાને મેશીલે નેહર... ..કી. રૂ. ૦-૨-૦
પરસ્તાને મે'હફીલ-યાને-ગઝલે-દીલ-આરામ ... ..કી. રૂ. ૦-૨-૦
હશીનોકા મુજરા-યાને-ફલોંકા બજરા ... ..કી. રૂ. ૦-૨-૦

૯૩૨

—: ફક્ત ગુજરાતી હરફ અને ગુજરાતી જબાનમાં ગાયનો :—

સંગીત ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ, ભા. ૧ થી ૮ (સચીત્ર) પ્રખ્યાત ગાયનો,
ગઝલો, ભજનો વીગેરેનો મોટો સંગ્રહ પચરંગી જાડુ પુઠું કી રૂ. ૧-૦-૦.
સંગીત ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ, ભા. ૧ થી ૪ કી રૂ. ૦-૮-૦

બે શીવાય બીજા દરેક નવની બુકો મંગાવવાનું ટેકાણું:—

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકશેલર.

રાણીતળાવ-મુરત.

જરૂર ખરીદો

અઠમ ઉઠાવગીર

— અથવા —

આણક ચોર.

દેખો, આ પાના પર
નુસા દેખાવા લાગે
જો તમે આ પાના પર
જોડો તો તમે પાના
જોડાવો, જે તમે પાના
પાડો તો તમે

ખાર આના

— : સંગીત : —

ફાનોગ્રાફ
ગાયન સંગ્રહ

આના ૧ થી ૮ સુધી ગાય
સુદસ, ગંગા, ગંગાગાયકા
જોડોના અઠમ, અઠમ, અઠમ
ગીતોના અઠમ, અઠમ, અઠમ
ગીતો, અઠમ, અઠમ, અઠમ

એક રૂપીઆ.

ગઝલે હિન્દ ભાગ ૧ થી ૮ ની મોટી

ગઝલ કવવા-
લીના મોટી
સંગ્રહ.

— : સંગીત : —

૧ રૂપીઆ

મજબુત ડેમાઈ—

શા. યુનીવાલ મગનલાલ

યુકેસેલર.

રાષ્ટ્રીયતા-મુરત.

